

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 9-10 listopada 2018
na kierunku *stosunki międzynarodowe*
prowadzonym na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych
Uniwersytetu Łódzkiego

Warszawa, 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu.....	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	6
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	10
Dobre praktyki	10
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	15
Dobre praktyki	15
Zalecenia	15
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	16
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	16
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	18
Dobre praktyki	19
Zalecenia	19
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	19
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	22
Dobre praktyki	22
Zalecenia	22
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	23
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	24
Dobre praktyki	24
Zalecenia	24
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	25
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	25
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	27
Dobre praktyki	27

Zalecenia	27
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	29
Dobre praktyki	29
Zalecenia	29
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	29
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	29
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	32
Dobre praktyki	32
Zalecenia	32
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	33
Załączniki:	34
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	34
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	34
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	35
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)	49
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	49
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	49

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Marek Pietraś, ekspert PKA;
2. dr hab. Radosław Rybkowski, członek PKA;
3. prof. dr hab. Kamil Kardis, ekspert PKA ds. międzynarodowych;
4. mgr Artur Gawryszewski, ekspert PKA ds. postępowania oceniającego;
5. Paweł Napieralski, ekspert PKA ds. pracodawców;
6. Magdalena Koziara, ekspert PKA ds. studenckich.

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *stosunki międzynarodowe* prowadzonym na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Jest to trzecia ocena na tym kierunku studiów. Wcześniejsze akredytacje zakończyły się wydaniem oceny pozytywnej. Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się Zespołu Oceniającego (ZO) z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Raport ZO został opracowany na podstawie hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy prac etapowych oraz losowo wybranych prac dyplomowych wraz z ich recenzjami, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, a także absolwentami oraz studentami ocenianego kierunku.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Studia I stopnia

Nazwa kierunku studiów	Stosunki międzynarodowe	
Poziom kształcenia	Studia I stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk społecznych Obszar nauk humanistycznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina nauk społecznych/nauki o polityce, socjologia, psychologia, nauki o bezpieczeństwie Dziedzina nauk ekonomicznych/ekonomia, nauki o zarządzaniu Dziedzina nauk prawnych/prawo Dziedzina nauk humanistycznych/filozofia, kulturoznawstwo, historia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów – 181 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	- polityka międzynarodowa i dyplomacja; komunikowanie międzynarodowe; dziennikarstwo międzynarodowe; biznes międzynarodowy; - konflikty i przemoc w stosunkach międzynarodowych; - migracja, uchodźstwo a integracja kulturowa	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	218	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	4400	-

Studia II stopnia

Nazwa kierunku studiów	Stosunki międzynarodowe	
Poziom kształcenia	Studia II stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk społecznych Obszar nauk humanistycznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina nauk społecznych/nauki o polityce, socjologia, psychologia, nauki o bezpieczeństwie Dziedzina nauk ekonomicznych/ekonomia, nauki o zarządzaniu Dziedzina nauk prawnych/prawo Dziedzina nauk humanistycznych/filozofia, kulturoznawstwo, historia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry – 121 ECTS	

Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	• Interamerykańska • Orientalna • Regiony Europy	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	126	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2900	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadawalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego zorientowany jest na kształcenie i przekazywanie kompetencji intelektualnych i zawodowych właściwych dla pracy w środowisku międzynarodowym. Stąd podejście do kierunku bardzo interdyscyplinarne obejmujące trzy wymiary: politologiczny, ekonomiczny i kulturowy. Rozwiązanie to nawiązuje to wizji miasta integrującego różne kultury etniczne i językowe. Wyznacza to podejście do modelu nauczania, by absolwenci byli gruntownie wykształceni, otwarci, elastyczni wobec wyzwań społeczno-gospodarczych. Przyjęty model nauczania jest zatem interdyscyplinarny i wieloaspektowy. Zawiera w sobie elementy prawne, kulturowe, ekonomiczne. W kwestiach szczegółowych dostrzec można zarówno treści kanoniczne dla stosunków międzynarodowych, jak i zagadnienia z innych dyscyplin naukowych. Te z kolei dominują na specjalnościach. Oferta dydaktyczna uwzględnia krajowe i międzynarodowe ustalenia badawcze, społeczne wyzwania oraz dobre praktyki dydaktyczne. Bogata paleta oferty widoczna jest w puli przedmiotów/specjalności do wyboru oraz w polach badawczych podejmowanych przez studentów. Całość wzbogaca ścieżka nauczania językowego. Uczelnia stara się optymalizować trafność kształcenia poprzez monitoring otoczenia społecznego ale czyni to szczególnie poprzez „kanał” kontaktów naukowych niżli relacji z interesariuszami zewnętrznymi. Wnioski płynące z tego oddziaływania przeniesiono na sferę praktyk studenckich, kształcenie językowe, wybrane kursy. Koncepcja kształcenia wpisuje się w strategię i misję Uniwersytetu Łódzkiego, która oparta jest na *budowaniu doskonałości naukowej poprzez doskonałość dydaktyczną*. Stąd osadzenie dydaktyki na prowadzeniu badań naukowych oraz rozwijaniu w subdyscyplinie oraz w dyscyplinach pokrewnych reprezentujących nauki ekonomiczne, humanistyczne. To integrowanie szeregu doświadczeń badawczych stanowi wartość dodaną i pewien wyróżnik oferty nauczania, składu kadrowego i obrazu społecznego Wydziału. Z perspektywy stanu rozwoju stosunków międzynarodowych jako zjawiska społecznego i subdyscypliny zasadnym jest silniejsze koncentrowanie się na mniejszej licznie dyscyplin naukowych na rzecz wiodących oraz przejście w podejściu badawczo-dydaktycznym od studiów regionalnych do międzynarodowych.

1.2.

Jednostka prowadzi badania naukowe tworzące merytoryczną podstawę kształcenia na ocenianym kierunku głównie w Instytucie Stosunków Międzynarodowych, ale także w Instytucie Studiów Politycznych. Dla identyfikacji tematyki badań w Instytucie Stosunków Międzynarodowych istotne znaczenie ma jego struktura, na którą składa się 7 katedr. Są to: katedra Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki, Katedra Studiów Brytyjskich i Krajów Wspólnoty, Katedra Marketingu Międzynarodowego i Dystrybucji, Katedra Studiów Latinoamerykańskich i Porównawczych, katedra Studiów Amerykańskich i Mediów Masowych, Katedra Studiów Azjatyckich, Katedra Teorii i Historii Stosunków Międzynarodowych. Taka struktura katedr w Instytucie Stosunków Międzynarodowych oznacza, że prowadzone badania są skoncentrowane przede wszystkim wokół studiów regionalnych, a obok tego w ujęciu funkcjonalnym podejmowana jest tematyka marketingu międzynarodowego oraz ważna dla procesu poznania stosunków międzynarodowych tematyka ich teorii i historii. Dla procesu

dydaktycznego istotne znaczenie mają także badania prowadzone w Instytucie Studiów Politycznych, a zwłaszcza w Katedrze Teorii Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa

Pracownicy Wydziału wykazują się znaczącą efektywnością w pozyskiwaniu środków finansowych na prowadzone badania w postaci grantów NCN, NCBiR, MNiSW, Funduszu Wyszehradzkiego, Fundacji Konrada Adenauera, Komisji Europejskiej. W czasie wizytacji ZO 10 projektów badawczych głównie ze środków NCN, ale także Funduszu Wyszehradzkiego i Komisji Europejskiej. W okresie ostatnich 5 lat, od roku 2013 liczba zakończonych i realizowanych projektów badawczych wynosi ok. 40. Pracownicy Wydziału pełnią rolę ekspertów w licznych instytucjach krajowych i zagranicznych. Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego w przeprowadzonej kategoryzacji jednostek naukowych otrzymał kategorię „A”.

W środowisku politologicznym w Polsce niekwestionowaną „wizytówką” badań naukowych są studia regionalne dotyczące Bliskiego Wschodu, Dalekiego Wschodu, Ameryki Południowej, ale i obszaru poradzieckiego. Cenione są także badania tematyki bezpieczeństwa międzynarodowego. Wyróżnikiem prowadzonych badań jest także tematyka biznesu międzynarodowego, chociaż dyskusyjna jest politologiczna tożsamość tej ostatniej. Taka tematyka badań w znaczącym stopniu znajduje odzwierciedlenie w procesie kształcenia, w oferowanych specjalnościach takich jak: na studiach I. stopnia „biznes międzynarodowy” i „konflikty i przemoc międzynarodowa”, a na studiach II. stopnia specjalność „orientalna”, specjalność „interamerykańska” oraz specjalność „regiony Europy”. Tym samym prowadzone badania warunkują projektowanie kształcenia, jego realizację i doskonalenie.

Istotnym problemem w odniesieniu do ocenianego kierunku są relacje między dziedzinami i dyscyplinami, do których zostały przypisane efekty kształcenia, a tożsamością subdyscypliny jaką jest nauka o stosunkach międzynarodowych, będąca częścią dyscypliny „nauki o polityce” a od niedawna i „administracji”. W tym kontekście – z jednej strony -zadeklarowano przypisanie efektów kształcenia – w ich opisie - na kierunku „stosunki międzynarodowe” na studiach I. stopnia do: 4 dziedzin (nauk społecznych, nauk ekonomicznych, nauk prawnych i nauk humanistycznych) oraz 9 dyscyplin naukowych (nauki o polityce, nauki o bezpieczeństwie, socjologia, ekonomia, nauki o zarządzaniu, prawo, historia, filozofia, kulturoznawstwo). Na studiach II. stopnia do 4 dziedzin (nauk społecznych, nauk ekonomicznych, nauk prawnych i nauk humanistycznych) oraz 10 dyscyplin naukowych (nauki o polityce, nauki o bezpieczeństwie, socjologia, psychologia, ekonomia, nauki o zarządzaniu, prawo, historia, filozofia, kulturoznawstwo).

Z drugiej strony, zakłopotanie pogłębia fakt, że w identyfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odnoszone są one tylko do dziedziny nauk społecznych i sporadycznie dziedziny nauk humanistycznych. Który wariant przyjąć za punkt odniesienia do oceny relacji między założonymi efektami kształcenia a badaniami mającymi tworzyć merytoryczne podstawy ich realizacji? W odniesieniu do pierwszego wariantu powstaje wrażenie, że realizacja efektów kształcenia ma być przeprowadzana z wykorzystaniem badań w ramach swoistej federacji równoprawnych 9 lub 10 dyscyplin. Czy argument interdyscyplinarności usprawiedliwia aż taki eklektyzm uwzględnianych w procesie kształcenia treści, taką różnorodność dyscyplin bez procentowego wskazania tej wiodącej, jednocześnie tworzącej punkt odniesienia dla uwzględniania z jej perspektywy badań przeprowadzanych w innych dyscyplinach. Gdzie jest tożsamość badań i tożsamość kształcenia? Czy wielodyscyplinarna ze swej istoty tożsamość nauk o polityce, nie tworzy dogodnej i wystarczającej przestrzeni do integrowania – ale z perspektywy politologicznego myślenia i z uwzględnieniem specyfiki stosunków międzynarodowych jako sfery rzeczywistości społecznej – treści charakterystycznych dla takich dyscyplin jak nauki o bezpieczeństwie, socjologia, psychologia, ekonomia, prawo, historia, czy filozofia? Poza tym założone efekty kształcenia zostały określone ogólnikowo, bez uwzględnienia specyfiki i złożoności stosunków międzynarodowych jako sfery stosunków społecznych i jako subdyscypliny nauk o polityce.

Z perspektywy drugiego wariantu pojawia się pytanie o odzwierciedlenie w efektach kształcenia założonych dla kierunku stosunki międzynarodowe deklarowanych treści charakterystycznych zwłaszcza dla dziedziny nauk ekonomicznych, ale także i dla dziedziny nauk prawnych. Dla kształcenia na ocenianym kierunku badania w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinach ekonomia i nauki o zarządzaniu, są istotne zwłaszcza na cieszącej się dużym zainteresowaniem studentów specjalności „biznes międzynarodowy”. Prowadzone tu badania nie uwzględniają tożsamości stosunków międzynarodowych, a zwłaszcza niezbywalnej ich cechy jaką są transgraniczne działania lub przepływy, przy jednoczesnym pamiętaniu, że stosunki międzynarodowe są subdyscypliną nauk o

polityce. Bardzo wyraźnie znajduje to odzwierciedlenie w licznych tematach prac dyplomowych – zwłaszcza na tej specjalności – w których podejmowana jest tematyka zjawisk, procesów, działań wewnątrzpaństwowych bez ich transgraniczności. Problem podejmowania tematów wewnątrzpaństwowych – w mniejszym stopniu, ale jednak – dotyczy także prac dyplomowych pisanych na specjalnościach, w ramach których podejmowana jest tematyka regionalizmów. Przemyślenia i weryfikacji wymaga zakres dziedzin i dyscyplin, w ramach których prowadzone badania stanowią podstawę procesu dydaktycznego i realizacji założonych efektów kształcenia.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku „stosunki międzynarodowe” zostały przyjęte zgodnie z wymogami przepisów prawa, uchwałami Senatu UŁ z dnia 11 czerwca 2012 r.: nr 560 (dla studiów I stopnia) oraz 561 (dla studiów II stopnia). Zostały zdefiniowane zgodnie z polskim i międzynarodowym rozumieniem kluczowych elementów opisujących kompetencje w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych dla absolwentów kierunku studiów „stosunki międzynarodowe”. Efekty te obejmują między innymi: w zakresie wiedzy: „wiedzę o rodzajach struktur i instytucji międzynarodowych”, „wiedzę o procesach zmian struktur i instytucji stosunków międzynarodowych oraz o ich przebiegu i konsekwencjach, zarówno w ujęciu historycznym, jak i współczesnym” (studia I stopnia); „wiedzę o sposobach teoretycznego ujmowania stosunków międzynarodowych oraz procesie rozwoju współczesnych szkół myślenia teoretycznego (neorealizm, liberalizm instytucjonalny, radykalizm, ujęcia postpozytywistyczne)”, „metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych niezbędnych dla opisanego i analizowania struktur instytucji w stosunkach międzynarodowych oraz procesów zachodzących między nimi” (studia II stopnia). W zakresie umiejętności: umiejętność posługiwania się „podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami z zakresu stosunków międzynarodowych oraz wybranymi normami i regułami dla rozwiązania konkretnego zadania z zakresu stosunków międzynarodowych”, umiejętność „interpretowania zjawisk społecznych (kulturowych, politycznych, prawnych, ekonomicznych zachodzących w obszarze stosunków międzynarodowych” (I stopień); „wykorzystywanie wiedzy teoretycznej i pozyskiwanie danych do opisanego i analizowania procesów i zjawisk zachodzących w stosunkach międzynarodowych”, „umiejętność przygotowania pracy pisemnej w języku polskim i obcym, związanej ze szczegółowymi kwestiami dotyczącymi stosunków międzynarodowych” (II stopień).

W rozwiązaniu przyjętym na Wydziale, obok efektów kształcenia dla całego kierunku, zdefiniowane zostały także efekty kształcenia dla poszczególnych specjalności kształcenia, realizowanych w ramach studiów. Opisy tych efektów (także zaaprobowane wskazanymi powyżej uchwałami Senatu UŁ) mają charakter doprecyzowujący i pozwalają kandydatom, studentom i pracownikom na łatwe poznanie specyfiki poszczególnych specjalności. W tych opisach w odniesieniu do efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych dochodzi jednak do niepotrzebnego powtórzenia efektów kierunkowych.

Zgodnie z zasadami efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów) kształcenia powinny zostać zamieszczone w systemie USOS używanym przez uczelnię. Niestety, ZO PKA stwierdził, że znaczna część (około 50%) sylabusów zajęć dostępnych w systemie USOS jest albo zdezaktualizowana (ostatnie opisy pochodzą z roku akademickiego 2012/13) albo jest niekompletna i nie zawiera przedmiotowych efektów kształcenia. Z tego powodu ZO PKA nie był w stanie uzyskać wiedzy, na ile cząstkowe efekty kształcenia osiąmane w ramach poszczególnych modułów są spójne z kierunkowymi efektami kształcenia. Nie można zatem orzec o realnej możliwości osiągnięcia efektów kształcenia uznanych za kierunkowe.

Zarówno regulamin praktyk, jak i instytucje, w których są one realizowane, sprawia, że służą one rzeczywistym celom kształcenia, realizacji efektów kształcenia i przygotowują absolwentów studiów do wykorzystywania wiedzy i umiejętności w praktyce zawodowej. Program studiów zapewnia naukę oraz przygotowanie do praktycznego wykorzystywania znajomości języków obcych. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że studenci I oraz II stopnia studiów mają możliwość w ramach zajęć oferowanych na Wydziale poznania mniej popularnych języków jak na przykład chińskiego czy japońskiego. Obecność tych języków w ofercie jest zgodna z profilem specjalności oferowanych na kierunku „stosunki międzynarodowe”, tym samym zapewnia się zbieżność efektów językowych modułów z kierunkowymi.

Efekty kształcenia przyjęte dla kierunku stosunki międzynarodowe obejmują zarówno wiedzę, jak i umiejętności przygotowujące do prowadzenia badań naukowych (studia I stopnia), jak i wykorzystujące prowadzenie badań naukowych (II stopnia). Oczywiście pozwalają na pozyskanie umiejętności i kwalifikacji osadzonych na efektach kształcenia przypisanych do innych dyscyplin naukowych w stopniu adekwatnych od ich udziału procentowego oraz specyficznego zasilania kierunku stosunki międzynarodowe.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Kierunek stosunki międzynarodowe mieści się w misji Uniwersytetu, jak i Wydziału. Na Wydziale jest jednym z szeregu kierunków politologicznych, dlatego uzyskuje w tym środowisku stosowne wsparcie kadrowe i badawcze. Wizja kształcenia kierunkowego w UŁ została wzbogacona o komponent wielokulturowości, stąd silnie eksponowane podejście regionalne. Znajduje to swe odzwierciedlenie w paście dyscyplin naukowych i obszarów wiedzy, do których przypisano efekty kierunkowe i sam kierunek studiów.
2. Badania naukowe powiązane z dyscyplinami, do których odniesiono kierunkowe efekty kształcenia. Z uwagi na obecny stan przepisów prawa i rozwoju (sub-) dyscypliny stosunki międzynarodowe paleta dyscyplin jawi się jako niepotrzebna i nieuzasadniona merytorycznie. Zarówno studia I jak i II stopnia mają charakter dwuobszarowy (nauki społeczne i humanistyczne), bazują one na czterech dziedzinach nauki i na dziesięciu dyscyplinach naukowych. Sytuacja ta utrudnia dalszy rozwój kierunku studiów zorientowanego na profilowanie i rozwój zakresu oraz sposobu naukowego poznania wraz z wykorzystaniem właściwych metod badawczych. Przyjęta logika konstrukcji kierunku studiów oraz procesu nauczania zamyka studia stosunki międzynarodowe na etapie studiów regionalnych, tym samym nie pozwala na dalsze jego projektowanie i doskonalenie podążając za rozwojem nauki i rzeczywistości społecznej. Generuje to sytuację, w której efekty i treści kształcenia nie uwzględniają specyfiki stosunków międzynarodowych jako sfery relacji społecznych i ich specyfiki jako subdyscypliny nauk o polityce. Potwierdza to nie tylko struktura programu studiów silnie eksponująca studia regionalne, ale i treść kursów oraz prac dyplomowych. Dominuje w nich tematyka wewnątrzpaństwowa. Koncentracja na tematyce regionalnej szczególnie jest widoczna na studiach drugiego stopnia poprzez kojarzenie (zadeklarowanych przez uczelnię) modułów kształcenia z prowadzonymi badaniami naukowymi. Uczelnia wskazuje, że prowadzone badania naukowe wiąże z modułami specjalnościowymi: Interamerykańska, Orientalna, Regiony Europy, Przedmioty wybieralne. Sposób podejścia do powiązania kształcenia z badaniami na pierwszym stopniu ma charakter problemowy, np. komunikowanie czy dziennikarstwo międzynarodowe, migracje, które odnoszą się do zadeklarowanych dyscyplin naukowych ale brak w tychże badaniami uwzględniania transgraniczności stosunków międzynarodowych. Także nie wszystkie wskazane obszary znajdują należyte odzwierciedlenie w treści efektów kształcenia, widoczne są silne związki na poziomie kształcenia z wybranymi dyscyplinami ekonomicznymi poprzez prowadzone ekonomiczno-biznesowe specjalności.
3. W zdefiniowanych efektach kształcenia dochowano staranności w odniesieniu do klarowności sformułowań, efekty dla studiów tak I, jak i II stopnia zostały opisane z odpowiednią precyzją, pozwalają zrozumieć i określić zakres wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych wymaganych od absolwentów kierunku. Jednocześnie w odniesieniu do wybranych efektów kierunkowych, zwłaszcza z zakresu wiedzy, zauważalna jest zbyt ogólnikowość i brak uwzględniania specyfiki stosunków międzynarodowych jako rodzaju stosunków społecznych. Przykładowo na studiach I. stopnia: 1) nie uwzględniono różnorodności podmiotów stosunków międzynarodowych; 2) nie uwzględniono wielopłaszczyznowości stosunków międzynarodowych, różnorodności ich treści na płaszczyznach politycznej, gospodarczej, społecznej, wojskowej, kulturalnej, itd.; 3) brak uwzględniania wielopoziomowości stosunków międzynarodowych z poziomami: globalnego systemu międzynarodowego, systemów regionalnych, państwa oraz przestrzeni transnarodowej; 4) brak identyfikacji zmiany w stosunkach międzynarodowych z takimi procesami jak globalizacja, współzależności, integracja, dezintegracja; 5) brak uwzględniania procesów współpracy i rywalizacji, konfliktów w stosunkach międzynarodowych.

4. Badania prowadzone w ramach wielu dyscyplin niewystarczająco odwołują się dla potrzeb kształcenia do tożsamości stosunków międzynarodowych i integrującej roli nauk o polityce. Tym samym nie zachodzi pomiędzy badaniami naukowymi i procesem kształcenia pełne sprzężenie zwrotne i subsydiarne wsparcie. W znacznej części kształcenie zostało zawężone do studiów regionalnych. Kluczowa dla stosunków międzynarodowych wiedza i umiejętności są przekazywane studentom w ramach kilku przedmiotów kierunkowych z zakresu historii i wstępu do stosunków międzynarodowych, metodologii stosunków międzynarodowych (studia I stopnia), teorii stosunków międzynarodowych, bezpieczeństwa międzynarodowego (studia II stopnia).
5. Treść kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy odwołuje się do kontekstu międzynarodowego (instytucje, struktury, procesy, szkoły myślenia), jednocześnie nie znajduje to należytego odniesienia w prowadzonych badaniach czy w pracach dyplomowych studentów, gdzie dominująca perspektywa poznawczo-badawcza ma wymiar regionalny i wewnątrzpaństwowy.
6. W opisie efektów zauważalna jest niezgodność z przepisami obowiązującej *Ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* (Dz.U. 2016, poz. 64, z późn. zm). Zgodnie z załącznikiem numer 1 takie określenia, jak „elementarne” czy „podstawowe pojęcia” odnoszą się do zdecydowanie niższych poziomów kształcenia. Błędem jest powtarzanie w opisach efektów kształcenia dla poszczególnych specjalności efektów kierunkowych w zakresie kompetencji społecznych.
7. Kadra akademicka wykazuje wysoką efektywność pozyskiwania zewnętrznych środków ich finansowania.

Zalecenia

1. Zweryfikowanie zakresu dziedzin i dyscyplin, z którymi powiązane są efekty kształcenia, a które uzasadniały zbudowanie zintegrowanej oferty kształcenia.
2. Zweryfikowanie efektów kształcenia zwłaszcza w zakresie wiedzy o stwierdzone niedobory, zmniejszenie stopnia ich ogólności, uporządkowanie i w szerszym zakresie uwzględnienie specyfiki stosunków międzynarodowych jako sfery rzeczywistości społecznej i subdyscypliny nauk o polityce.
3. W badaniach prowadzonych w ramach wielu dyscyplin dla potrzeb kształcenia na kierunku „stosunki międzynarodowe” niezbędne jest odwoływanie się do tożsamości nauki o stosunkach międzynarodowych i integrującej roli nauk o polityce.
4. W opisach efektów dla poszczególnych specjalności należy usunąć powtórzenia kierunkowych efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych. W związku z przyjęciem *Ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* należy dostosować używane określenia do wymagań i opisów wprowadzonych w tej ustawie: odejść od stosowania takich określeń, jak „elementarny” czy „podstawowy”.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.
Program i plan studiów na kierunku „stosunki międzynarodowe” prowadzonych na Wydziale zostały przygotowane w oparciu o zatwierdzone przez Senat uchwały definiujące zakładane efekty kształcenia. Jednoznaczne ustalenie spójności pomiędzy treścią efektów kształcenia i kursów wydaje się niemożliwa z uwagi na stwierdzone uchybienia na poziomie kart przedmiotów. Zgodnie z przyjętym założeniem – dla programu i planu studiów istotne znaczenie ma podział na specjalizacje. Na studiach I stopnia

oferowane są następujące specjalizacje: Polityka międzynarodowa i dyplomacja, Konflikty i przemoc w stosunkach międzynarodowych, Migracja, uchodźstwo a integracja kulturowa, Komunikowanie międzynarodowe, Dziennikarstwo międzynarodowe, Biznes międzynarodowy oraz International marketing (w j. angielskim), Asian Studies (w j. angielskim), American Studies (w j. angielskim) i Estudios Latinoamericanos (w j. angielskim i hiszpańskim). Natomiast na studiach II stopnia są to: Specjalizacja Orientalna, Latynoamerykańska, Regiony Europy oraz International Marketing (w j. angielskim). Na studiach I stopnia poszczególne specjalności realizowane są przy wykorzystaniu 50 pkt. ECTS i 390 godzin zajęć. Natomiast na studiach II stopnia przedmioty specjalizacyjne obejmują 54 pkt. ECTS i 315 godzin zajęć dydaktycznych. Przy liczbie studentów w bieżącym roku akademickim na studiach I stopnia – 218, oraz 126 na studiach II stopnia, liczba tych specjalizacji jest niewspółmierna w porównaniu do ustalonych w Uniwersytecie Łódzkim dolnych limitów niezbędnych do uruchomienia danej specjalizacji (18 kandydatów). Z tego powodu mniej popularne specjalności, uprzednio obecne w ofercie Wydziału (wymienione choćby w przywoływanej uchwale Senatu, zawierającej opis efektów kształcenia) zostały zlikwidowane.

Pominąwszy zastrzeżenia dotyczące sposobu funkcjonowania specjalności w ramach programu kształcenia, zasady wyodrębniania modułów zajęć (przedmiotów) oraz obliczania punktów ECTS przypisanych poszczególnym modułom są prawidłowe. Studenci uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli prowadzących zakresowe badania naukowe, a zajęcia te kumulują ponad 50% ECTS. Mają możliwość swobodnego wyboru zajęć w proporcjach daleko wykraczających poza minima wskazane w przepisach prawa powszechnego (84 pkt. ECTS na studiach I stopnia oraz 72 pkt. ECTS na studiach II stopnia). Metody kształcenia opisane w sylabusach oraz zaobserwowane przez ZO PKA mieszczą się w katalogu dydaktycznym nauk społecznych i humanistycznych.

Wskazany uprzednio problem z dostępem do aktualnych sylabusów poszczególnych zajęć (zgodnie z zasadami przyjętymi w UŁ powinny być opublikowane i dostępne w systemie USOS, ale w wielu wypadkach brak jest ich opisu, albo sprowadza się on do nazwy przedmiotu i nazwiska prowadzącego) uniemożliwiają jednoznaczne stwierdzenie prawidłowości wyodrębnienia poszczególnych modułów zajęć, prawidłowości opisu przedmiotowych efektów kształcenia czy zasad weryfikacji osiągania tychże efektów. Opierając się jedynie na nazwach przedmiotów można przypuszczać, że kluczowa dla kierunku „stosunki międzynarodowe” wiedza i umiejętności są przekazywane studentom w ramach przedmiotów kierunkowych, obejmujących między innymi: Wstęp do stosunków międzynarodowych, Historię stosunków międzynarodowych, Naukę o państwie i prawie czy Metodologię stosunków międzynarodowych (studia I stopnia); Metodologię nauk społecznych i humanistycznych, Teorie stosunków międzynarodowych, Bezpieczeństwo międzynarodowe (studia II stopnia). Poczynione ustalenia na miejscu pozwalają stwierdzić różnorodność treści i form dydaktycznych.

W programie studiów I stopnia przewidziane są praktyki. Regulamin praktyk zapewnia oceną realizacji zakładanych efektów kształcenia, szczególnie z zakresu kompetencji społecznych. Podpisane i realizowane umowy z instytucjami, w których praktyki są odbywane, pozwalają na rzeczywiste kształcenie kompetencji praktycznych, przydatnych w życiu zawodowym. ZO PKA może potwierdzić, że praktyki odbywane w jednostkach samorządu terytorialnego, w biurach poselskich i senatorskich oraz w zagranicznych firmach prowadzących działalność gospodarczą w Łodzi rzeczywiście przyczyniają się do lepszego przygotowania studentów „stosunków międzynarodowych” do podjęcia pracy, co więcej – część studentów znajduje zatrudnienie jeszcze w czasie studiów właśnie w efekcie odbytych praktyk. Oferta praktyk studenckich zaspakaja potrzeby i zapewnia należną różnorodność odpowiadającą koncepcji kształcenia i specjalnościom.

Zajęcia prowadzone są w zróżnicowanych formach. Obok tradycyjnego wykładu akademickiego, studenci uczestniczą w zajęciach ćwiczeniowych, wymagających nie tylko bezpośredniego kontaktu z prowadzącym, ale i wymuszające aktywność w czasie samych zajęć. Relacja liczby godzin zajęć przypisanych do różnych form dydaktycznych mieści się w normie. Tym bardziej, że liczebność grup (zgodnie z przepisami wewnętrznymi UŁ) jest na tyle mała, że pozwala stymulować aktywność indywidualną. Harmonogram zajęć realizowany na Wydziale w ramach kierunku na studiach obydwu stopni jest zgodny z rozsądnymi zasadami higieny procesu studiowania: studenci nie są nadmiernie i nierównomiernie obciążeni. A dzięki ułokowaniu niemal wszystkich zajęć w siedzibie Wydziału, nie pojawiają się utrudnienia dla studentów czy pracowników, by przemieszczać się pomiędzy zajęciami.

W programie studiów wyraźnie widać silne związki z dyscyplinami związanymi z naukami ekonomicznymi. Zwłaszcza specjalności „International Marketing” czy „Biznes międzynarodowy” w swoim programie i planie studiów realizowanym na wydziałach ekonomicznych.

Spotkanie ZO PKA z pracownikami oraz ze studentami, w zestawieniu z dostępnymi informacjami dotyczącymi prowadzonych zajęć pozwala na stwierdzenie, że są one przygotowywane jako rezultat prowadzonych przez pracowników badań naukowych i odzwierciedlają najnowsze ustalenia oraz rozwój dyscyplin naukowych definiujących stosunki międzynarodowe jako subdyscyplinę nauk o polityce ale i szeregu dyscyplin pokrewnych (także opisujących realia międzynarodowe i międzypaństwowe). Studenci studiów stacjonarnych pierwszego stopnia wypowiedzieli się pozytywnie na temat realizowanego programu studiów oraz harmonogramu. Zwrócili oni jednak uwagę, że jest on dość późno udostępniany w stosunku do rozpoczęcia planowanych zajęć. Studenci mają możliwość zgłaszania uwag co do harmonogramu Samorządowi Studenckiemu oraz Opiekunowi roku i Władzom Wydziału podczas comiesięcznych spotkań. Studenci wypowiedzieli się pozytywnie o określonych formach kształcenia. Podczas pierwszych zajęć studentom przedstawiany jest opis zajęć.

Studentom niepełnosprawnym uczelnia zapewnia elastyczne i adekwatne podejście.

Najzdolniejsi studenci mogą ubiegać się o Indywidualny plan studiów i program kształcenia. Minimalną średnią ocen umożliwiającą ubieganie się o IPS wynosi 4,70. Indywidualna organizacja studiów przyznawana jest studentom którzy podjęli pracę zawodową. IOS jest przyznawany studentom pierwszego roku tylko w wyjątkowych przypadkach. Studenci ocenianego stwierdzili, że otrzymują informację o możliwości przyznania IOS. Na stronie internetowej nie ma informacji dotyczącej procedury przyznawania IOS, znajduje się natomiast informacja o wymogach dotyczących IPS. Studentom przekazywane są materiały dydaktyczne. Prowadzący udostępniają prezentacje i skrypty drogą elektroniczną, studenci otrzymują również wskazówki dotyczące literatury. Realizują lektoraty z języków obcych, poza j. europejskimi mogą uczyć się: arabskiego, chińskiego i japońskiego. Studenci studiów pierwszego stopnia realizują 180 godzin języka obcego na studiach pierwszego stopnia oraz 120 godzin na studiach drugiego stopnia.

Studenci I stopnia zobowiązani są do odbycia praktyk w liczbie 120 godzin do końca V semestru. Po zakończeniu praktyk studenci mają możliwość (w formie ankiety) wyrazić opinię na temat przebiegu praktyk i ocenić wkład pracodawcy w osiągnięciu efektów kształcenia przypisanych praktykom. Ankiety wypełniane są dobrowolnie, wypełnia je 15 proc. studentów. Ewentualne zmiany w programie praktyk wprowadzane są po analizie sprawozdań z przebiegu praktyk. Studenci mają możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyk. W takiej sytuacji przed rozpoczęciem praktyk dziekan WSMiP, po akceptacji pracodawcy pod kątem możliwości osiągnięcia efektów kształcenia przez studenta, podpisuje z pracodawcą porozumienie. Wydział współpracuje w zakresie praktyk z 235 podmiotami, z których większość stanowią firmy, które dobiera zgodnie z zakresem działalności. W sytuacji gdy student zamierza odbyć praktyki w jednym z tych miejsc, na praktykę otrzymuje skierowanie od kierunkowego opiekuna praktyk. W sytuacjach wątpliwych następuje hospitacja praktyk.

2.2.

Wydział dla monitorowania postępu studentów w osiąganiu zakładanych efektów kształcenia stosuje przede wszystkim: ocenę i monitorowanie osiągania efektów przedmiotowych w postaci egzaminów oraz wymaganych prac etapowych, ocenę osiągania zakładanych efektów kształcenia dla kierunku za pomocą prac dyplomowych wymaganych na studiach I oraz II stopnia. Brak dostępu do aktualnych i w pełni wypełnionych sylabusów – uniemożliwia jednoznaczne stwierdzenie, jak realizowane jest monitorowanie osiągania efektów przedmiotowych. Przykładowy opis „sposobów i kryteriów oceny” (za USOSWeb): „Aktywność i prezentacja multimedialna w czasie ćwiczeń, egzamin pisemny” – jest bardzo ogólny i nie pozwala ani studentom uczestniczącym w procesie kształcenia, ani ZO PKA na odpowiedź, jaki to jest egzamin pisemny, w jakiej formie przeprowadzany, w jakich proporcjach ocena z ćwiczeń wpływa na ocenę końcową, ani nawet na to, czy przygotowanie prezentacji multimedialnej jest obowiązkowe dla każdego pojedynczego studenta. Należy przy tym od razu zaznaczyć, że egzaminy i prace etapowe przeanalizowane przez ZO PKA wykazały się odpowiednim zróżnicowaniem formy: egzaminy pisemne stanowiły najczęściej połączenie pytań zamkniętych i otwartych, dzięki czemu studenci mieli możliwość bardziej rozbudowanych wypowiedzi, pozwalających sprawdzić nie tylko wiedzę, ale i umiejętności niezbędne dla wykorzystania zdobytej wiedzy do prowadzenia samodzielných analiz (studia I stopnia) i badań naukowych (studia II stopnia). Rozrzut ocen nie budził

zastrzeżeń, podobnie jak i same oceny przyznane przez egzaminatorów. Organizacja sesji egzaminacyjnej oraz zaliczeń zgodnie z kulturą akademicką i możliwościami studentów.

ZO PKA zapoznał się z licznymi pracami dyplomowymi przygotowanymi na studiach I oraz II stopnia. Prace licencjackie stanowiły w większości prezentację problemu z zakresu relacji międzynarodowych, polityki zagranicznej przy zachowaniu niezbędnej dla tego poziomu studiów podbudowy teoretycznej. Zawierały niezbędne uzasadnienie metodologiczne i wykazywały umiejętność analizowania wykorzystanych przez dyplomantów informacji. Natomiast na studiach II stopnia ZO PKA zetknął się z wieloma pracami, które nawet w sposób powierzchowny nie odpowiadały wymaganiom, jakie należy stawiać na kierunku „stosunki międzynarodowe”, co więcej – treści pracy nie wskazywały na osiągnięcie zakładanych efektów kierunkowych w zakresie wiedzy i umiejętności. Część prac magisterskich mogła być przypisana do dyscypliny „nauk o zarządzaniu i jakości” (według obecnie obowiązującego wykazu), z trudem dałoby się je zakwalifikować do „nauk o polityce i administracji”. Problem podejmowania tematów wewnątrzpaństwowych – w mniejszym stopniu, ale jednak – dotyczy także prac dyplomowych pisanych na specjalnościach, w ramach których podejmowana jest tematyka regionalizmów. Skala zjawiska jest znacząca i poważna. Tylko w wykazie prac magisterskich obronionych w roku 2018 na 35 prac w 16 podjęta została tematyka wewnątrzpaństwowa (np. *Experience of Abuse: The Stories of Early Married Women in Tajikistan*, *Tatarzy polscy -tożsamość i wizerunek medialny*, *Effectiveness of Antismoking Campaign in Belarus*, itd.), na studiach licencjackich w 2016 roku na 62 prace w co najmniej 13 podjęta została tematyka nie z zakresu stosunków międzynarodowych (np. „Reprezentacja mitu „American dream” na przykładzie wybranych filmów amerykańskich”, *Kara śmierci w USA – sytuacja prawna a wizerunek w kinie amerykańskim*), w 2017 roku na studiach magisterskich na 80 obronionych prac w co najmniej 32 podjęto tematykę nie z zakresu stosunków międzynarodowych („*Application of Humor in Advertising of Pharmaceuticals*”, „*Unscripted lives: stories of divorced women in Mexico*”, „*Język polityki w Polsce – analiza przekazów medialnych w latach 2015-2016*”, „*Rola małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce Niemiec w XXI w. Próba analizy*”, „*Wymiar prawny i społeczny stosowania kary śmierci w Stanach Zjednoczonych*”, itd.), a przecież tematy te znajdują odzwierciedlenie w badaniach prowadzonych w ocenianej jednostce. Dobór kadry do prowadzenia seminariów dyplomowych jest zgodny z ich kwalifikacjami i specjalnościami, natomiast nie do końca odpowiada specyfice stosunków międzynarodowych. Rozwiązywanie kwestii trudnych i patologicznych związanych z etyką studiowania i prowadzenia badań naukowych określają stosowne regulaminy i na ich bazie – w razie potrzeb – proceduje się.

W pracach użycie słowa „międzynarodowy” (oczywiście przecież dla kierunku „stosunki międzynarodowe”) pojawiało się tylko w sformułowaniach typu: „liczne międzynarodowe przykłady”. Brakowało w nich w ogóle kontekstu relacji międzynarodowych i transgranicznego oddziaływania podmiotów uczestniczących w tychże relacjach. Z tego powodu trudno uznać, że praca dyplomowa na studiach magisterskich staje się potwierdzeniem osiągnięcia tego, co uczelnia przyjęła w programie studiów: „Istotą stosunków międzynarodowych, jest analizowanie relacji, jakie zachodzą pomiędzy uczestnikami środowiska międzynarodowego w celu zrozumienia zachodzących w nim relacji oraz prognozowania kierunku ich rozwoju”. Większość prac magisterskich, z którymi zapoznał się ZO PKA, nie wykazuje umiejętności „analizowania relacji, jakie zachodzą pomiędzy uczestnikami środowiska międzynarodowego”.

Studenci są oceniani sprawiedliwie, a ich wiedza jest weryfikowana zgodnie z formą ustaloną na pierwszych zajęciach. Studenci otrzymują wyniki zaliczeń drogą elektroniczną najpóźniej do dwóch tygodni po ich napisaniu oraz mają oni możliwość wglądu do pracy w trakcie konsultacji lub po wcześniejszym umówieniu się z prowadzącym.

2.3.

Stosowane na Wydziale zasady rekrutacji odpowiadają zasadzie zachowania równego dostępu do studiów, zwłaszcza osób niepełnosprawnych. W przypadku studiów I stopnia podstawą przyjęcia są wyniki egzaminu maturalnego, biorące pod uwagę przede wszystkim język obcy oraz jeden z trzech przedmiotów maturalnych: historia, WOS, geografia. Choć w programie studiów przyjętym uchwałą Senatu UŁ wskazano znajomość języka obcego jako jednego z głównych czynników branych przy rekrutacji na studia II stopnia, to Zasady rekrutacji na rok 2018/19 przewidywały już jedynie konkurs dyplomów, i to jedynie w przypadku zbyt dużej liczby zgłoszeń. Tak ustalone zasady rekrutacji

uniemożliwiają wybranie takich kandydatów, którzy rzeczywiście są dobrze przygotowani do odbywania studiów II stopnia. (Zasady przyjęć dla kierunku „Stosunki międzynarodowe”, stanowiące część załącznika do uchwały 109 Senatu UŁ z dnia 22 maja 2017 r. stanowią: „Zasady przyjęć: Dla absolwentów studiów licencjackich/inżynierskich/magisterskich wszystkich kierunków/specjalności. Na podstawie złożenia wymaganych dokumentów. W przypadku zbyt dużej liczby zgłoszeń konkurs dyplomów”).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Kluczowym problemem, który rozpoznał ZO PKA w trakcie wizytacji, jest brak właściwego i skutecznego systemu weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia, tak pod względem efektów kierunkowych, jak i przedmiotowych. Braki opisów w sylabusach poszczególnych modułów zajęć nie pozwalają ani na określenie, jakie zostały zaplanowane efekty przedmiotowe, ani jaką wybrano metodę dla zweryfikowania ich osiągnięcia.
2. Stwierdza się niedostosowanie prac dyplomowych na studiach II stopnia do wymagań kierunku i poziomu studiów. Duża część prac nie podejmowała zagadnień z zakresu relacji międzynarodowych, brakowało w nich odniesień do teorii stosunków międzynarodowych, nie wykorzystywano metod i narzędzi analizy właściwych dla subdyscypliny „stosunki międzynarodowe”, ani dla dyscypliny „nauki o polityce i administracji”. Niemożliwe jest potwierdzenie, że student nabył w czasie studiów II stopnia niezbędne kompetencje, pozwalające na rzeczywiste wykazanie się uzyskaniem zakładanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
3. Przy dużym nacisku na odrębność specjalizacji, widocznej zwłaszcza na studiach II stopnia (54 pkt. ECTS, 31% godzin dydaktycznych), studenci mają zdecydowanie większe szanse na zapoznanie się z daną specjalnością niż ze stosunkami międzynarodowymi jako odrębną subdyscypliną, posiadającą w Polsce (i za granicą) własną tożsamość badawczą i dydaktyczną.
4. Metody kształcenia oraz weryfikacja zakładanych do osiągnięcia efektów kształcenia mieszczą się w specyfice nauk społecznych i humanistycznych. Przeprowadzone hospitacje potwierdzają kompetencje kadry akademickiej. Pełna ocena zgodności realizacji i weryfikacji efektów kształcenia z rzeczywistością dydaktyczną jest niemożliwa z uwagi na nieaktualność kart przedmiotów.
5. Studenci zbyt późno otrzymują harmonogram zajęć. Studentom ocenianego kierunku może zostać przyznana IOS, mogą ubiegać się o IPS.
6. Zasady rekrutacji są jasne i można je odnaleźć na stronie internetowej jednostki. Zasady pisania prac dyplomowych są określone uchwałą Rady Wydziału i dostępne na stronie internetowej.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Należy uzupełnić braki w sylabusach oraz przekazywać studentom informację o organizacji zajęć ze stosownym wyprzedzeniem.
2. Sugeruje się stworzenie możliwości wypowiedzenia się pracodawcy o efektach kształcenia, o przebiegu praktyki i uzyskanych wynikach.
3. Należy wprowadzić zasady pisania prac dyplomowych pozostających w zgodzie z kierunkiem i zakładanymi efektami kształcenia. W tym względzie – należy również zadbać o to, by prace dyplomowe na studiach obydwu stopni w sposób wyraźny i nie budzący wątpliwości wskazywały na świadomość teoretyczną oraz metodologiczną dyplomantów w zakresie studiów nad stosunkami międzynarodowymi.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Na kierunku *stosunki międzynarodowe* funkcjonuje wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, zakładający udział różnych podmiotów na kolejnych etapach tworzenia programów kształcenia ocenianego kierunku studiów. W pierwszej kolejności należy wskazać dwa organy opiniodawczo-doradcze Dziekana, tj.: Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia oraz Zespół Programowy. Oprócz tych podmiotów w sferze wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale działają koordynator ds. ECTS i koordynator ds. Współpracy Międzynarodowej i Programu Erasmus, zespół ds. weryfikacji jakości prac dyplomowych i wyników egzaminów. Za funkcjonowanie systemu odpowiada Dziekan Wydziału, wspomagany przez całe kolegium dziekańskie. Należy przy tym wskazać, że jeden z prodziekanów jest odpowiedzialny za jakość kształcenia na Wydziale. Jest on także członkiem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, której pełnoprawnymi członkami są również przedstawiciel studentów oraz przedstawiciel doktorantów. Działania podjęte przez Wydział w zakresie tworzenia programów kształcenia mają wielopoziomowy i zintegrowany wymiar, obejmując różne sfery jego aktywności, w tym troskę o zapewnienie jakości kształcenia odpowiadającej na potrzeby środowiska zewnętrznego.

Efekty kształcenia weryfikowane są w ramach WSZJK w oparciu o raporty zbiorcze, dostarczane przez Komisję Dydaktyczną. Przynajmniej raz w roku Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia ocenia wyniki hospitacji zajęć na Wydziale. System hospitacji zakłada analizę zajęć między innymi pod kątem realizacji założonych w sylabusie efektów kształcenia i ich kompatybilności z ogólnokierunkowymi oraz specjalnościowymi efektami kształcenia. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia w cyklu semestralnym analizuje wyniki ankiet studenckich (ich zwrotność jest bardzo niska). Wiedza na temat realizacji efektów kształcenia, płynąca z tego źródła posiada charakter fragmentaryczny, niemniej stanowi również istotne źródło informacji. Komisja analizuje także każdorazowo wyniki sesji egzaminacyjnych i na ich podstawie formułuje wnioski dotyczące realizacji (poziomu i kompletności) efektów kształcenia. Efekty kształcenia, realizowane w trakcie praktyk Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia ocenia na podstawie zbiorczego raportu, przedstawianego przez kierunkowego pełnomocnika ds. praktyk oraz pełnomocnika wydziałowego. Pełnomocnicy przedstawili swoje wnioski podczas oceny Komisji Akredytacyjnej. Warto nadmienić, że pełnomocnicy ds. praktyk uczestniczą w posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

W trakcie oceny programowej na kierunku *stosunki międzynarodowe*, Zespół Oceniający stwierdził, że system weryfikacji prac dyplomowych, będący jednym z elementów WSZJK jest nieskuteczny, ponieważ na podstawie przeglądu sformułowano zastrzeżenia do prac dyplomowych i wskazano na niezgodności z zakresem kierunku *stosunki międzynarodowe*, których nie dostrzeżono na etapie wewnętrznej weryfikacji prac dyplomowych. Wobec czego należy stwierdzić, że w tym przypadku WSZJK nie wywiązuje się w tym obszarze ze swojego statutowego założenia, którym jest dbanie o wysoką jakość kształcenia na kierunku.

W procesie monitorowania, przeglądu programów kształcenia i oceny realizacji efektów kształcenia wykorzystywane są dane o zróżnicowanym charakterze. Przede wszystkim uwzględniane są wszelkie zmiany w obowiązującym stanie prawnym, dotyczące prawa powszechnie obowiązującego, a także wewnętrznych aktów przyjmowanych zarówno przez władze Uniwersytetu, jak i na poziomie Wydziału. Poza tym w ramach ww. procedur związanych z zapewnianiem jakości kształcenia wykorzystuje się informacje pochodzące od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Wśród nich szczególne znaczenie mają składane przez jednostki Wydziału w ramach corocznego przeglądu wnioski z propozycjami zmian w programach kształcenia, najczęściej obejmujące postulowane zmiany w programach studiów. Bezpośrednio pochodzą one od nauczycieli akademickich, jednak – co często ujawnia się w uzasadnieniach owych wniosków – znajdują w nich również odzwierciedlenie informacje i postulaty studentów przekazywane nauczycielom w rozmowach w trakcie zajęć, na dyżurach, przy omawianiu wyników weryfikacji osiągania efektów kształcenia. Z kolei bezpośrednim źródłem informacji od studentów są wypełniane przez nich ankiety w systemie USOS. Istotne informacje na tematy związane z programami kształcenia studenci przekazują w sposób nieformalny opiekunom roku, opiekunom kół naukowych i samorządowi studenckiemu, który odgrywa istotną rolę (poprzez reprezentację w Komisji ds. Jakości Kształcenia, Radzie Wydziału i wykonywanie własnych

kompetencji) w tworzeniu programów kształcenia i zapewnianiu jakości kształcenia. Rośnie także rola informacji przekazywanych przez studentów za pomocą mediów społecznościowych wykorzystywanych na Wydziale (*facebook*). Posiedzenia WKds.JK odbywają się nie rzadziej niż raz na dwa miesiące, zatem można przyjąć, iż Wydziałowa Komisja ds. Jakości dysponuje aktualnymi danymi na temat stwierdzenia ewentualnych nieprawidłowości. Komisja Dydaktyczna oraz wspomniani prodziekani uczestniczą na bieżąco w procesie hospitacji oraz analizie sylabusów przedmiotowych. Prodziekan ds. studenckich pozostaje w stałym kontakcie z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, którzy informują go o ewentualnych sytuacjach wątpliwych. Na jego wniosek Komisja Dydaktyczna zarządza ewentualne przeprowadzenie dodatkowych hospitacji zajęć, nieujętych w kalendarzu ocen przyjmowanym na semestr.

W oparciu o dane dotyczące karier absolwentów, płynące zarówno z Uczelnianego Biura Karier, jak również mechanizmów funkcjonujących na Wydziale (- Program „Connections” - celem programu jest wypracowanie modelowego systemu współpracy uczelni wyższej z biznesem, z wykorzystaniem potencjału absolwentów, a następnie upowszechnienie go wśród uczelni w całej Polsce) wprowadzono kilka modyfikacji w programie studiów na kierunku stosunki międzynarodowe: ilościowe i jakościowe zwiększenie komponentu języków obcych (dwa języki obce oraz zwiększenie wymiaru o dodatkowe 60 godzin), poszerzenie oferty przedmiotów, realizowanych w językach obcych, utworzenie nowych specjalności – przede wszystkim specjalność *Orientalna* oraz rozwój istniejących, związanych z biznesem międzynarodowym, stałe zwiększanie udziału aktywnych form dydaktycznych – przede wszystkim w postaci zajęć o charakterze warsztatowym oraz dostosowywanie do potrzeb rynku pracy i uatrakcyjnienie oferty praktyk zawodowych. Członkowie Samorządu Studenckiego reprezentują studentów podczas posiedzeń Rady Wydziału. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość przekazania swoich uwag dotyczących programu kształcenia członkom samorządu studenckiego oraz Władzom jednostki i opiekunowi roku podczas spotkań.

3.2.

Jednostka zapewnia publiczną dostępność informacji o jakości kształcenia. Przyjęty program kształcenia jest publikowany na stronach internetowych Wydziału oraz w drukowanych materiałach informacyjnych. Informacja o programie kształcenia zawiera takie dane, jak: zasady rekrutacji, sylwetka absolwenta, cele kształcenia, spis przedmiotów, punkty ECTS itp. Każdy z przedmiotów jest opisany w systemie USOS, do którego dostęp mają studenci kierunku. Opis przedmiotu zawiera cele kształcenia, treści programowe, zasady oceny i weryfikacji efektów kształcenia. Wykładowca jest zobowiązany do poinformowania studentów na pierwszych zajęciach o zasadach organizacji prowadzonego przez siebie przedmiotu oraz podania zagadnień egzaminacyjnych/zaliczeniowych wraz literaturą podstawową i uzupełniającą. Wszelkie bieżące informacje dotyczące procesu kształcenia są dostępne na stronie internetowej Wydziału, a także w gablotach informacyjnych w Dziekanacie oraz w Instytutach. Protokoły z posiedzeń Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia również są publikowane na stronie internetowej Wydziału. Systemem oceny są konsultacje z Samorządem, Kołami Naukowymi istniejącymi na Wydziale oraz z przedstawicielami poszczególnych lat, które prowadzi Prodziekan ds. Studenckich . Dodatkowe wnioski wyciągane są na podstawie ankiet, prowadzonych podczas postępowań rekrutacyjnych. Na temat informowania studentów dość interesujących opinii dostarczają ankiety studentów rekrutujących się na II stopień.

Informacje przekazywane są w bardziej tradycyjnych formach: za pośrednictwem wydawnictw i materiałów prasowych (ogłoszenia prasowe, obecność na portalach i w publikacjach poświęconych edukacji. Poza wskazanym wykorzystaniem narzędzi portali społecznościowych, instytucjonalną ocenę publicznego dostępu do informacji prowadzi Centrum Promocji Uniwersytetu Łódzkiego. W cyklicznych raportach wykazywane są wszystkie wzmianki dotyczące UŁ, które pojawiają się w mediach zarówno tradycyjnych (prasa, radio, telewizja), jak i elektronicznych (strony internetowe, media społecznościowe).

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość skorzystania z wewnętrznego systemu obsługi studentów USOS, gdzie mogą odszukać informacje dotyczące programu kształcenia.

Kandydaci na studia pierwszego i drugiego stopnia na Uniwersytecie Łódzkim wszystkie informacje dotyczące rekrutacji mogą odnaleźć na stronie internetowej im dedykowanej. Każdy etap rejestracji w systemie rekrutacyjnym jest opisany, kandydatowi przedstawione są szczegółowe opisy wykonywanych w systemie czynności koniecznych do przyjęcia na studia. Na stronie internetowej znajduje się również

harmonogram rekrutacji oraz lista niezbędnych do dostarczenia dokumentów. Na stronie internetowej jednostki w zakładce „studenci” dedykowana jest kolejna zakładka dla absolwentów, w której odszukają oni informacje dotyczące karty absolwenta Uniwersytetu Łódzkiego i ofertę korzyści płynących z jej posiadania. W jednostce funkcjonuje system ewaluacji oparty na rozmowach przeprowadzanych przez Władze Dziekańskie i opiekunów lat ze studentami. Studenci wskazali, że mają możliwość wypowiedzenia się w ankiecie ewaluacyjnej, jednak nie korzystają z tej możliwości. Zwrotność ankiet wypełnianych przez studentów wynosi mniej niż 10%. W jednostce nie jest promowana informacja o odbywającej się ewaluacji. Studenci nie mają możliwości wypowiedzenia się na temat pracy pracowników administracji i infrastruktury budynku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Realizacja polityki zarządzania jakością kształcenia poprzez monitorowanie, okresowy przegląd programów kształcenia i ocenę osiągania efektów kształcenia służy doskonaleniu programów. Rezultaty działań podejmowanych w tym procesie są wykorzystywane dla zapewnienia, z jednej strony, zgodności programów kształcenia z wymogami powszechnie obowiązującego prawa i aktów wewnętrznych Uniwersytetu Łódzkiego. Z drugiej strony służą one dostosowywaniu programów kształcenia do oczekiwań i potrzeb interesariuszy, potrzeb rynku pracy, czynników istotnych z perspektywy ogólnego interesu społecznego i związanych z tym oczekiwanych od absolwentów kierunku *stosunki międzynarodowe* kompetencji w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw społecznych. Wydział zapewnia publiczny dostęp do informacji o programach kształcenia i realizacji procesu kształcenia.
2. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia nie wykazał dostatecznej skuteczności w ocenie procesu dyplomowania, w szczególności w ocenie weryfikacji prac dyplomowych i magisterskich.
3. Studenci uzyskują informacje o programie kształcenia z USOS. W jednostce przeprowadzana jest ankietyzacja dotycząca oceny upowszechniania informacji o programie kształcenia, jednak studenci nie wykorzystują jej w pełnym zakresie. Władze dziekańskie przeprowadzają rozmowy ewaluacyjne podczas spotkań ze studentami. Kandydaci na studia niezbędne informacje o przebiegu rekrutacji odszukają na stronie Uniwersytetu oraz dedykowanej rekrutacji uniwersyteckiej stronie internetowej.

Dobre praktyki

1. Wprowadzenie programu Connections, dzięki któremu Jednostka stara się wypracować modelowy system współpracy uczelni wyższej z biznesem.

Zalecenia

1. Zweryfikowanie skuteczności działania systemu weryfikacji prac dyplomowych.
2. Rozpowszechnienie procesu ankietyzacji wśród studentów oraz włączenie w ten proces Samorządu Studenckiego.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Zgodnie z danymi przekazanymi ZO na Wydziale zatrudnionych jest 70 nauczycieli akademickich. Na stronie internetowej liczba wskazywanych pracowników jest o kilka osób większa. Zgodnie z ukształtowaną strukturą organizacyjną pracownicy funkcjonują w ramach dwóch instytutów – Instytutu

Studiów Międzynarodowych i Instytutu Studiów Politologicznych. Na kierunku „stosunki międzynarodowe” zajęcia dydaktyczne prowadzone są przede wszystkim przez osoby zatrudnione w pierwszym z wymienionych instytutów. W kształceniu na ocenianym kierunku – w zależności od tematyki zajęć i posiadanego dorobku naukowego – uczestniczą także nauczyciele akademicki zatrudnieni w Instytucie Studiów Politycznych. W realizacji procesu dydaktycznego uczestniczą doktoranci, zagraniczni profesorowie wizytujący i – w zależności od potrzeby i posiadanych kompetencji – nauczyciele akademicki z innych wydziałów Uniwersytetu Łódzkiego. Co do liczby nauczycieli akademickich jest to potencjał znaczący i wystarczający. Wątpliwości nie budzi stabilność zatrudnienia. Potencjał kadrowy ocenianej jednostki jest znaczący pod względem struktury tytułów i stopni. Zgodnie z danymi zawartymi na stronie internetowej dotyczącymi opisu składu osobowego instytutów i katedr, w ocenianej jednostce zatrudnionych jest 7 osób z tytułem profesora, 18 ze stopniem doktora habilitowanego, 51 osób ze stopniem doktora i 4 z tytułem magistra. Zaś w Instytucie Studiów Międzynarodowych, który przede wszystkim zaangażowany jest w kształcenie na ocenianym kierunku, zatrudnionych jest 5 osób z tytułem profesora, 11 ze stopniem doktora habilitowanego, 33 ze stopniem doktora i 4 z tytułem magistra. W trakcie postępowania awansowego są 2 wnioski o tytuł profesora oraz 2 postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Jest to znaczący i rozwijający się potencjał kadrowy, umożliwiający prowadzenie zajęć. Kompetencje dydaktyczne kadry nie budzą wątpliwości. Podkreślić należy różnorodność stosowanych metod dydaktycznych. Zajęcia są prowadzone metodą e-lerningu, z wykorzystaniem gier symulacyjnych, metodą „tradycyjnego” wykładu z wykorzystywaniem prezentacji multimedialnych, ale i z dążeniem do aktywizacji studentów. Brakuje informacji o zorganizowanych działaniach nakierowanych na podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich zaangażowanych w kształcenie.

Nauczyciele akademicki zaangażowani w kształcenie na ocenianym kierunku prowadzą badania naukowe. Są one znacząco zbieżne z kształceniem na ocenianym kierunku, tworząc podstawę jego poziomu merytorycznego. Należy jednak podkreślić, że wyróżnikiem ocenianej jednostki jest specyfika prowadzonych badań, potwierdzona przede wszystkim strukturą Instytutu Studiów Międzynarodowych. Struktura tego instytutu, a za nią i badania naukowe – po pierwsze – zdominowane są przez studia regionalne. Potwierdzeniem tego są takie katedry jak: Katedra Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki, Katedra Studiów Brytyjskich i Krajów Wspólnoty Brytyjskiej, Katedra Amerykanistyki i Mass Mediów, Katedra Studiów Azjatyckich, Katedra Studiów Latinoamerykańskich i Porównawczych. W katedrach tych zakres tematyki prowadzonych badań jest zróżnicowany. Z jednej strony, są to badania politologiczne dotyczące systemów politycznych państw funkcjonujących w tych regionach oraz stosunków międzynarodowych między nimi. Z drugiej strony, podejmowana jest tematyka problemów gospodarczych, społecznych, kulturowych, funkcjonowania mediów, ujmowana z perspektyw badawczych medioznawstwa, antropologii, etnologii, kulturoznawstwa, ekonomii, socjologii, filozofii, czy nauk o zarządzaniu. Po drugie, w strukturze Instytutu Studiów Międzynarodowych funkcjonują Katedra Teorii i Historii Stosunków Międzynarodowych i Katedra Marketingu Międzynarodowego i Dystrybucji. Obie katedry są istotne dla badań naukowych w prowadzonej jednostce oraz dla realizowanego tu procesu dydaktycznego. „Politologiczna” jest pierwsza z tych katedr. Profil badawczy Katedry Marketingu Międzynarodowego i Dystrybucji wydaje się być zdecydowanie z zakresu ekonomii i zarządzania.

Mając na uwadze przedstawioną we wcześniejszym akapicie specyfikę prowadzonych w ocenianej jednostce badań identyfikowaną ze strukturą katedr Instytutu Studiów Międzynarodowych, należy wyraźnie podkreślić, że tak zorganizowane i prowadzone badania naukowe odzwierciedlają różnorodność dyscyplin, do których założone efekty kształcenia są przypisane. Należy przypomnieć, że tymi dziedzinami i dyscyplinami są: na studiach I. stopnia 4 dziedziny (nauki społeczne, nauki ekonomiczne, nauki prawne i nauki humanistycznych) oraz 9 dyscyplin naukowych (nauki o polityce, nauki o bezpieczeństwie, socjologia, ekonomia, nauki o zarządzaniu, prawo, historia, filozofia, kulturoznawstwo). Na studiach II. stopnia 4 dziedziny (nauki społeczne, nauki ekonomiczne, nauki prawne i nauki humanistyczne) oraz 10 dyscyplin naukowych (nauki o polityce, nauki o bezpieczeństwie, socjologia, psychologia, ekonomia, nauki o zarządzaniu, prawo, historia, filozofia, kulturoznawstwo). W ocenianej jednostce prowadzone są przede wszystkim badania z zakresu nauk o polityce, ale jednostka ta posiada licznych badaczy podejmujących tematykę z zakresu międzynarodowych stosunków gospodarczych i zarządzania, tematykę z zakresu kulturoznawstwa, medioznawstwa, antropologii, etnologii, socjologii, filozofii, bezpieczeństwa międzynarodowego, czy

historii. Tym samym część badań osób zaangażowanych w proces dydaktyczny na ocenianym kierunku nie jest z zakresu stosunków międzynarodowych jako sfery rzeczywistości społecznej i nie jest zgodna z tożsamością nauk o polityce, z którą powiązana jest subdyscyplina „stosunki międzynarodowe”.

Bardziej złożona i mniej jednoznaczna jest odpowiedź na pytanie o realizację założonych efektów kształcenia chociażby ze względu na ich ogólnikowość i powierzchowne uwzględnianie specyfiki stosunków międzynarodowych jako sfery rzeczywistości społecznej i jako subdyscypliny naukowej. Głównym problemem jest relacja między tak znaczącą liczbą dyscyplin zaangażowanych w badania tworzące merytoryczne podstawy procesu kształcenia, a tożsamością kierunku „stosunki międzynarodowe”. Należy też przypomnieć, że subdyscyplina nauka o stosunkach międzynarodowych jest częścią nauk o polityce. Potwierdzeniem istniejącego tu problemu braku spójności i braku szanowania tożsamości kierunku „stosunki międzynarodowe” jako tego, który koncentruje się na działaniach i przepływach transgranicznych z perspektywy badawczej nauk o polityce, są tematy prac dyplomowych. Jak już wskazywano wcześniej, znaczna ich liczba, to tematy sprzeczne z tożsamością stosunków międzynarodowych i jako subdyscypliny i jako kierunku studiów.

Usprawiedliwieniem dla takiego stanu spraw nie jest argument „interdyscyplinarności” kształcenia na ocenianym kierunku. Interdyscyplinarność, a chyba bardziej wielodyscyplinarność, jest zalecanym i uzasadnionym kierunkiem myślenia. Nie może jednak być realizowana w formule wręcz pełnej tożsamości i autonomii dyscyplin takich jak ekonomia, filozofia, nauki o zarządzaniu, kulturoznawstwo, antropologia, literaturoznawstwo, itd. Dyscypliny te mają wzbogacać kształcenie na kierunku „stosunki międzynarodowe”, ale nie w ramach zachowania ich odrębności i tożsamości, lecz w ramach poszanowania integrującej dostarczaną przez nie wiedzę tożsamości nauk o polityce ze szczególnym uwzględnieniem nauki o stosunkach międzynarodowych. W ocenianej jednostce i w odniesieniu do ocenianego kierunku w przypadku znaczącej części badań mechanizm ten nie funkcjonuje. Istotnym tego skutkiem wydaje się być wskazywana już wcześniej liczba tematów prac dyplomowych nieadekwatnych do kierunku „stosunki międzynarodowe” (na studiach licencjackich w 2016 roku na 62 prace co najmniej 13, w 2017 roku na studiach magisterskich na 80 obronionych prac co najmniej 32, w roku 2018 na studiach magisterskich na 35 prac co najmniej 16). Można więc zadać pytanie, ile jest stosunków międzynarodowych w kształceniu stosunków międzynarodowych w ocenianej jednostce?

4.2.

Władze podejmują działania na rzecz prawidłowej obsady zajęć dydaktycznych, ich zgodność z dyscyplinami, z którymi zajęcia są powiązane. Dotyczy to obsady zajęć na studiach I. i II. stopnia. Trudno jednak o aż tak pozytywną ocenę w odniesieniu do zgodności tematyki obsadzanych zajęć z tematyką dorobku naukowego nauczycieli te zajęcia prowadzących. Dominującą tendencją, odnoszącą się do zdecydowanej większości prowadzonych zajęć, jest troska o taką zgodność. To zaś umożliwia zapoznanie się studentów z najnowszymi osiągnięciami naukowymi. Wątpliwości jednak co do postępowania zgodnego z tą zasadą tworzy obsada zajęć z takich przedmiotów jak: Globalizacja i regionalizacja, Metodologia nauk społecznych i humanistycznych, Dyplomacja Polski - cele i kierunki strategiczne, Protection of Human Rights, Współczesne systemy polityczne, Polityka zagraniczna państwa, Bezpieczeństwo międzynarodowe. Mimo to dobrą praktyką stosowaną w ocenianej jednostce jest weryfikowanie obsady zajęć przez Komisję Dydaktyczną Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych. Procedura ta została uregulowana rozporządzeniem Dziekana.

4.3.

Polityka kadrowa nakierowana jest przede wszystkim na rozwój kompetencji badawczych kadry, osiągnięć naukowych, a na tym tle w mniejszym stopniu na podnoszenie i uwzględnianie w ocenie nauczycieli akademickich kompetencji dydaktycznych. Istotnym, zasługującym na podkreślenie elementem rozwoju potencjału kadrowego - zgodnie z danymi za okres ostatnich 5 lat – jest liczba awansów akademickich. Stopień naukowy doktora uzyskały 3 osoby, stopień doktora habilitowanego 9 osób, a tytuł profesora kolejne 2 osoby. Toczy się 2 postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i także 2 o nadanie tytułu profesora.

W ocenianej jednostce tworzone są więc warunki do rozwoju naukowego i związanych z nim awansów pracowników. Stworzony został system motywacji i wspierania nauczycieli akademickich do pomnażania osiągnięć naukowych. Po pierwsze, kadra akademicka zatrudniona w ocenianej jednostce

ma możliwość otrzymania dodatku motywacyjnego, przyznanego za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne. Podstawą przyznania dodatku jest okresowa ocena pracownika. Wymagana liczba punktów, po przekroczeniu której nauczyciel akademicki otrzymuje dodatek, jest zmienna i każdego roku określana uchwałą Rady Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych. Po drugie, młodzi nauczyciele akademicy poniżej 35. roku życia mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego na realizowane projekty składając wniosek o grant w procedurze konkursowej. Po trzecie, z dotacji podmiotowej jednostki nauczyciele akademicy decyzjami Dziekana otrzymują wsparcie finansowe umożliwiające publikowanie monografii, artykułów w czasopismach naukowych czy udział w konferencjach. Po czwarte, instrumentem motywacji i wsparcia są nagrody Rektora Uniwersytetu Łódzkiego przyznawane za wybitne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne.

W ocenianej jednostce funkcjonuje system oceny pracownika. Jego zasady zostały określone w uchwale nr 29 Senatu UŁ z dnia 12.12.2016 roku. W regulacji tej jednoznacznie preferowanym rodzajem aktywności jest ta naukowa. Potwierdza to także arkusz oceny okresowej pracownika. Do przeprowadzenia oceny powoływana jest Wydziałowa Komisja Oceniająca. Przeprowadzana ocena jest kompleksowa, wieloaspektowa, jednakże z wyraźnym preferowaniem aktywności naukowej. W ankiecie okresowej oceny pracownika w części dotyczącej oceny działalności dydaktycznej, uwzględniono w punkcie 16, ostatnim „oceny prowadzonych zajęć wystawione przez studentów”. Jednakże w udostępnionej ZO PKA ankiecie oceny pracowników za rok 2015/2016 w punkcie nr 16 nie wstawiano wyników oceny zajęć dokonanej przez studentów, a w konsekwencji opinii studenta na temat jakości prowadzonych zajęć nie czyniono elementem oceny aktywności nauczyciela akademickiego. ZO PKA nie przedstawiono wyników ocen zajęć dokonanych przez studentów. Brakuje informacji o zorganizowanych przez ocenianą jednostkę działaniach mających na celu podnoszenie kompetencji dydaktycznych studentów.

Studenci nie korzystają z możliwości okresowej oceny nauczyciela akademickiego. Ankietyzacja prowadzona jest po zakończeniu semestru w systemie USOS. Zwrotność ankiet wynosi mniej niż 10%. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat kadry prowadzącej zajęcia podczas spotkań z Władzami jednostki oraz opiekunem roku. Podczas spotkania z ZO PKA studenci stwierdzili, że nie widzą zasadności wypełniania ankiet dotyczących prowadzenia zajęć. Studentom nie są przedstawiane wyniki ankiet. Wydziałowy Samorząd Studencki przeprowadza plebiscyt „SKŁADAKI” dla nauczycieli akademickich. Studenci jednostki mogą zgłaszać kandydatów w pięciu kategoriach. Kolejnym etapem jest głosowanie internetowe, a następnie gala wręczenia nagród.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

- 1 Wydział zatrudnia nauczycieli akademickich będących specjalistami w reprezentowanych przez nich dyscyplinach naukowych.
- 2 Liczba i dorobek naukowy, kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia zapewniają realizację programu studiów.
- 3 Grono akademickie tworzące zasoby kadrowe jest bardzo szerokie, acz powiązane z zadeklarowanymi dyscyplinami naukowymi. Nauczyciele akademicy prowadzą badania naukowe zgodnie z posiadanym wykształceniem i kwalifikacjami. Struktura kadry oraz jej perspektywa badawcza skutkuje rozproszeniem, dlatego nie przyczyniają się – adekwatnie do posiadanego potencjału – do rozwoju stosunków międzynarodowych jako autonomicznej dyscypliny o wyodrębnionej już tożsamości. Nauczyciele akademicy zasilają kierunek stosunki międzynarodowe poprzez wkład badawczy własnej dyscypliny i taką też perspektywę przekazują w procesie kształcenia (specjalności i proces dyplomowania). Jednakże, na co już wskazano w poprzednich kryteriach, nie jest możliwością w ramach jednego kierunku studiów wyposażać studenta w wiedzę i umiejętności badawcze z aż 10 odrębnych dyscyplin. Inaczej niż za granicą, w polskich realiach stosunki międzynarodowe należy traktować jako subdyscyplinę nauk o polityce i to podejście powinno mieć charakter wiodący. Uczelnia – posługując się argumentem wielodyscyplinarności – istotne elementy kształcenia osadziła na przedstawicielach innych dyscyplin niż nauki o polityce czy stosunki międzynarodowe, co nie przynosi optymalnych rezultatów np. w procesie dyplomowania, w zakresach kształcenia. Mając na uwadze powyższe ustalenia, przyjętą politykę kadrową należy ocenić jako nieoptymalną z uwagi na tworzenie środowiska akademickiego zorientowanego na rozwój dyscypliny oraz zapewnienie realizacji

programu studiów na kierunku stosunki międzynarodowe, jak i osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

- 4 W ocenianej jednostce i na ocenianym kierunku zajęcia prowadzone są przez ustabilizowany i rozwijający się zespół. Poza nielicznymi wyjątkami, przeprowadzana jest prawidłowa obsada zajęć z uwzględnieniem dorobku naukowego kadry w tematyce zajęć. Tworzone są dobre warunki rozwoju potencjału kadrowego. Funkcjonuje system jego oceny wyraźnie preferujący aktywność naukową przed dydaktyczną.
- 5 Do mocnych stron ocenianej jednostki należy stabilna i dość dynamicznie – co potwierdzają awanse akademickie – rozwijająca się kadra prowadząca badania naukowe, które w przeprowadzonej parametryzacji przyniosły kategorię „A”. Słabą stroną zasobów kadrowych jest jej rozproszenie na szereg dyscyplin i mała wewnętrzna presja na rzecz promocji i integracji wokół stosunków międzynarodowych.
- 6 Studenci nie wypełniają ankiet oceny okresowej nauczycieli akademickich a i wyniki ankiet nie są studentom przedstawiane.

Dobre praktyki

1. Stworzony system wsparcia i motywacji kadry do pomnażania dorobku naukowego.

Zalecenia

1. Sfocusowanie polityki kadrowej oraz integrowanie grona nauczycieli akademickich wokół subdyscypliny stosunki międzynarodowe.
2. Umożliwienie studentom ewaluacji prowadzonych zajęć i uwzględnianie tych wyników w okresowym ocenianiu pracowników.
3. Popularyzacja ankietyzacji nauczycieli akademickich wśród studentów.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Relacje pomiędzy Wydziałem Studiów Międzynarodowych i Politologicznych (WSMiP) Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ) w zakresie kierunku *stosunki międzynarodowe* a interesariuszami zewnętrznymi nie są sformalizowane. Pracodawcy nie mają przedstawiciela w Radzie Wydziału, nie są zawierane porozumienia odnośnie współpracy przy analizie aktualności programu nauczania pod kątem potrzeb rynku pracy, interesariusze zewnętrzni nie uczestniczą w pracach, działającej w ramach WSMiP, Komisji ds. Jakości Kształcenia. Oficjalnie nie mają wpływu na określenie efektów kształcenia i opracowanie programu, który pozwoliłby efekty kształcenia osiągnąć.

Regularna współpraca WSMiP i Instytutu Stosunków Międzynarodowych (ISM) z otoczeniem zewnętrznym odbywała się w latach 2008-2010. Wtedy przy Wydziale działała, złożona z przedstawicieli pracodawców, Rada Biznesu. Jej celem było zapewnienie stałej relacji z otoczeniem zewnętrznym, co m.in. pozwoliło realizować program, który umożliwiał budowanie ścieżek karier dla studentów. Rada przestała istnieć z powodu pojawienia się wątpliwości prawnych.

W grudniu 2018 roku, według zapowiedzi władz WSMiP i ISM, przy WSMiP ma rozpocząć działalność Rada Społeczna (nazwa w momencie pisania raportu jest jeszcze nazwą roboczą). Według zapewnień dziekana, Rada powstanie przy wydziale, jednak jej działalność dedykowana będzie głównie kierunkowi *stosunki międzynarodowe*. Zgodę na działalność w Radzie wyrazili przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych – osoby zarządzające m.in. firmami i instytucjami: EC1-Nowe Centrum Łódź, Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Lasy Państwowe w Łodzi, Biuro prasowe prezydent Hanny Zdanowskiej, TVP SA oddział w Łodzi, Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi. Według deklaracji władz Wydziału, Rada będzie miała możliwość opiniowania programu nauczania na ocenianym kierunku, a także sugerowania zmian w programie pod kątem potrzeb rynku pracy. Spotkania Rady będą się odbywać dwa razy w roku Oprócz zawiązania się Rady, kolejnym zapowiadany przez władze WSMiP działaniem, które ma pomóc absolwentom przy wejściu na rynek

pracy, ma być wprowadzenie systemu wydziałowego mentoringu (opieka biznesu nad pojedynczymi studentami).

Obecny brak sformalizowanych kontaktów (w zakresie ocenianego kierunku) z interesariuszami zewnętrznymi nie świadczy o braku jakichkolwiek związków z otoczeniem zewnętrznym i funkcjonowaniu WSMiP w oderwaniu od otoczenia społeczno-gospodarczego. Pracodawcy mają możliwość oceny programu kształcenia na kierunku *stosunki międzynarodowe* pod kątem potrzeb rynku pracy, a dokonuje się to w trakcie indywidualnych spotkań, do których dochodzi na uczelni, lub w trakcie spotkań mniej formalnych, które odbywają się poza budynkami uniwersytetu. Spotkania są nieregularne, nie ma ich śladów w postaci notatek lub protokołów. Są jednak widoczne ich efekty. I tak np. efektem takich kontaktów są zmiany wprowadzane w siatce zajęć na kierunku *stosunki międzynarodowe* (w wyniku sugestii pracodawców w siatce zajęć zwiększono ilość godzin nauki języka angielskiego z wymaganych standardowo 120 do 180), a także uruchamianie nowych specjalności – tutaj przykładem może być wprowadzenie, na wniosek komendanta Komendy Wojewódzkiej Policji, w 2017 roku na kierunku *stosunki międzynarodowe* specjalności *konflikty i przemoc w stosunkach międzynarodowych*. Kolejnym efektem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi było, w odpowiedzi na potrzeby rynku, wprowadzenie w 2017 r. specjalności *biznes międzynarodowy*. O to wnioskowały firmy: Indesit, Bosch, Infosys i PricewaterhouseCoopers (PwC). Efektem aktywnej współpracy WSMiP (w zakresie ocenianego kierunku) z otoczeniem zewnętrznym jest też obowiązująca umowa z Radiem Łódź, na podstawie której studenci studiujący na ocenianym kierunku specjalność *dziennikarstwo międzynarodowe* mają do dyspozycji siedem godzin programu tygodniowo na antenie publicznego radia. W tym czasie poznają strukturę redakcji, zasady jej funkcjonowania, uczą się redagować teksty, nagrywają i montują materiały dźwiękowe, czyli otrzymują praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu dziennikarza radiowego, zdobywają konkretne, specjalistyczne umiejętności. Według deklaracji władz Wydziału, we wrześniu 2018 roku odbyło się spotkanie z przedstawicielami koncernu FUJI, w trakcie którego reprezentanci interesariusza przekazali informacje dotyczące oczekiwanych przez pracodawcę umiejętności interpersonalnych. Wcześniej, w maju 2018 roku doszło do spotkania władz WSMiP z wicedyrektorem wydziału antykryzysowego miasta Łodzi. Przedstawiciel interesariusza informował, że absolwenci ocenianego kierunku wykazują pozytywne umiejętności bardzo przydatne przy wejściu na rynek pracy, zwrócił jednak uwagę na braki w płynnym komunikowaniu się absolwentów w językach obcych (m.in. ta sugestia wpłynęła na zwiększenie ilości godzin nauki języka), poza tym sugerował też położenie większego nacisku na kształtowanie umiejętności pracy w grupie.

Kontakt z rynkiem pracy studenci nawiązują już od 3 semestru studiów I stopnia, wtedy część z nich podejmuje pierwsze prace. Spośród studentów II stopnia pracuje już ok. 50 proc. Studenci pracujący otrzymują zgodę na indywidualną organizację studiów, wcześniej muszą okazać dokument o zatrudnieniu. Uczelnia ułatwia w ten sposób wejście studentom na rynek pracy. Spośród absolwentów kierunku *stosunki międzynarodowe*, wielu zajmuje obecnie kluczowe stanowiska w firmach i instytucjach. Między nimi, a kadrą Wydziału i ISM zachodzą relacje, również nieformalne. W trakcie spotkań obecni pracodawcy, a dawni studenci, przekazują uwagi dotyczące potrzeb rynku pracy. Przykładem kooperacji z otoczeniem społecznym jest współpraca Wydziału w zakresie prowadzonego kierunku *stosunki międzynarodowe* ze szkolnictwem średnim. Z czterema liceami ogólnokształcącymi (II LO, VII LO XX LO w Łodzi oraz II LO w Głownie) WSMiP ma podpisane umowy, na podstawie których pracownicy naukowcy prowadzą działania wspierające klasy orientalne w wymienionych szkołach (spotkania z uczniami i nauczycielami prowadzone w językach orientalnych).

Wydział realizuje program „Zdolny uczeń, zdolny student”. Jego celem jest przyciąganie uczniów szkół średnich poprzez zainteresowanie poszerzaniem wiedzy. Współpraca polega na tym, że pracownik Wydziału obejmuje mentoringiem konkretnego ucznia szkoły średniej włączając go do prac badawczych oraz umożliwiając uczestnictwo w zajęciach na uczelni. Obecnie w program zaangażowanych jest 20 uczniów szkół średnich.

W 2017 roku, na wniosek pracodawców do siatki włączono przedmiot „rozwój umiejętności profesjonalnych”. Celem jest ułatwienie studentom znalezienia się na rynku pracy. W 2017 roku, władze Wydziału nawiązały kontakt z Izłą Celną w Łodzi. Funkcjonariusze dla studentów *stosunków międzynarodowych* prowadzą szkolenia z zakresu problematyki terroryzmu międzynarodowego. W tym samym roku Wydział, w zakresie ocenianego kierunku nawiązał współpracę ze strażą graniczną.

Odbyły się wspólne dla wykładowców i studentów warsztaty dotyczące polityki migracyjnej w Europie po 2015 roku. Doświadczenia wymieniały funkcjonariusze z Polski, Węgier, Słowacji i Czech.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Wydział ma stałą choć nieregularną formę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Sugestie płynące z otoczenia wykorzystywane są przy wprowadzaniu zmian w programie nauczania na ocenianym kierunku pod kątem potrzeb rynku pracy.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Sugeruje się włączenie przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych do składu gremiów mających bezpośredni wpływ na określenie efektów kształcenia pod kątem potrzeb rynku pracy. Zaleca się włączenie przedstawiciela pracodawców do prac Komisji ds. Jakości Kształcenia.
2. Powołanie przy Wydziale Rady Społecznej, w skład której wejdą przedstawiciele pracodawców.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Z danych przekazanych ZO PKA oraz rozmów z osobami odpowiedzialnymi za proces internacjonalizacji wynika, że Jednostka podejmuje inicjatywy mające na celu aktywizację studentów do realizacji wymiany międzynarodowej, uczestnictwa w międzynarodowych programach i projektach. Program studiów sprzyja umiejdzynarodowieniu procesu kształcenia poprzez ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych oraz realizację wieloletniej współpracy z uczelniami w Europie i organizacjami rozwijającymi badania i kształcenie na kierunku SM.

Studenci biorą aktywny udział w programie wymiany studenckiej Erasmus+, Erasmus Mundus oraz Mobility Direct. Wydział posiada umowy o mobilności z wieloma znaczącymi uczelniami partnerskimi. Studenci mają możliwość studiowania (semestr lub rok) na ponad 30 uczelniach partnerskich. W roku akademickim 2018/2019 z programu Erasmus+ skorzystało 10 studentów kierunku, w roku akademickim 2017/2018 - 12 studentów. 2 osoby wyjechały w ramach umów bilateralnych do Uniwersytetu w Bremie – Niemcy oraz Uniwersytet Społeczny – Moskwa – Rosja. W ramach programu Erasmus+ były to wyjazdy do takich jednostek jak np.: Uniwersytet w Ołomuńcu, Czechy; Uniwersytet w Aveiro – Portugalia; Uniwersytet w Pradze – Czechy.

Jeśli chodzi o studentów przyjeżdżających Jednostka zapewnia wsparcie poprzez:

1. - regularne spotkania informacyjne;
2. - naukę języka polskiego na poziomie podstawowym;
3. - pomoc w zakresie przygotowywania dokumentów learning agreement i ewentualnych zmian;
4. - ścisłą współpracę wydziału z Biurem Współpracy z Zagranicą - koordynację studentów przez Pełnomocnika Dziekana do Programów Wymiany Międzynarodowej i ECTS.

Współpraca w zakresie przyjazdów studentów zagranicznych na WSMIP UŁ obejmuje takie Uniwersytety m.in.: Uniwersytet w Tampere, Finlandia; Uniwersytet w Lionie, Francja; Uniwersytet w Maceracie, Włochy. W ramach – umowy bilateralnej współpraca obejmuje Caucasus International University – Gruzja; International Black Sea University – Gruzja; Ivane-Javakishvili Tbilisi State University – Gruzja.

Liczba studentów zagranicznych, którzy uczestniczyli w kursach programu stosunki międzynarodowe:

Rok	Liczba studentów Erasmus + przyjazdy	Liczba studentów Mobility Direct
2015/16	69	72

2016/17	68	51
2017/18	65	40

W ramach umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego na kierunku stosunki międzynarodowe Wydział realizuje szereg specjalności dostępnych w pełni w języku angielskim na poziomie licencjackim, magisterskim oraz w formie studiów podyplomowych. Dotyczy to specjalności biznesowej International Marketing (studia licencjackie, magisterskie), American Studies and Mass Media (studia magisterskie, od roku akademickiego 2016/17 American Studies) oraz Asian Studies (studia licencjackie od roku akademickiego 2014/15). W roku akademickim 2018/2019 na WSMiP UŁ został otwarty nowy kierunek pod nazwą International and Political Studies, realizowany w całości w języku angielskim na studiach licencjackich i magisterskich.

Z informacji przekazanych przez osoby odpowiedzialne za proces internacjonalizacji na WSMiP UŁ wynika, iż na tym polu bardzo prężnie działają studenckie koła naukowe. Organizowane są międzynarodowe konferencje studenckie, wyjazdy studyjne, wyprawy studenckie do krajów Azjatyckich i Afrykańskich, spotkania integracyjne ze studentami z partnerskich instytucji, wykłady otwarte i dyskusje na temat współczesnych uwarunkowań i poszczególnych obszarów stosunków międzynarodowych.

Warunki stworzone kadrze w zakresie współpracy krajowej i zagranicznej, możliwości publikowania, oraz wyjazdów konferencyjnych ocenić należy pozytywnie. Polityka kadrowa jest zbudowana po to, żeby motywować kadrę do umiędzynarodowienia. Ważny aspekt umiędzynarodowienia w koncepcji kształcenia na kierunku stosunki międzynarodowe stanowi aktywna partycypacja kadry naukowo-dydaktycznej w inicjatywach o charakterze naukowym i dydaktycznym:

Wyjazdy w ramach programu Erasmus. W latach 2016/2017-2018/2019 z wyjazdów w ramach Erasmus dla kadry dydaktycznej skorzystało 41 osób: w 2016/17 – 14 osób, 2017/18 – 13 osób, 2018/19 – 14 osób.

Udział w zagranicznych i międzynarodowych projektach naukowo – badawczych obejmuje:

- Grant HERA/DIMECCE realizowany w latach 2013-2015;
- Program GRACE (Gender and Cultures of Equality in Europe);
- Projekt „Shakespeare in the Making of Europe” (SIME 2014-16);
- CRISEA.

Organizacja międzynarodowych konferencji naukowych

- w 2015 r. na WSMiP UŁ odbyło się **First International Symposium Politics and society in the Islamic world**;
- w 2016 r. na WSMiP UŁ odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „**What’s New in the New Europe? ISSEI 2016**”;
- w 2018 r. Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ oraz Katedra Studiów Azjatyckich WSMiP UŁ zorganizowały warsztaty konsorcjum EastAsiaNet.

Metody dydaktyczne stosowane w ramach ocenianego kierunku są cyklicznie prezentowane na krajowych i międzynarodowych konferencjach dotyczących dydaktyki akademickiej. Katedra Studiów azjatyckich co roku organizuje konferencje międzynarodowe dotyczące problematyki Azji Wschodniej, w których udział biorą naukowcy z całego świata ze znanych ośrodków akademickich. Staraniem organizatorów włączani są studenci zajmujący się naukowo Azją Wschodnią. Panele studenckie są stałą praktyką konferencji z tego cyklu.

Naukowo-badawcza infrastruktura internacjonalizacji Międzynarodowego Centrum Badań Wschodnioeuropejskich Centrum Badań Wschodnioeuropejskich UŁ w 2012 r. z myślą o integracji badań naukowców Uniwersytetu Łódzkiego, a także partnerów zagranicznych, wokół zadania rozwiązania problemów regionu wschodnioeuropejskiego. Centrum wydaje periodyk p.t. „Eastern Review”. Do głównych kierunków działalności Centrum należy: prowadzenie szeroko zakrojonych badań interdyscyplinarnych o charakterze międzynarodowym i pozyskiwania grantów na realizację tych przedsięwzięć, podejmowanie działań eksperckich realizowanych na zamówienie władz regionalnych, organizacji, biznesu, inicjowanie kształcenia dla potrzeb środowisk akademickich i struktur regionalnych.

Międzynarodowy zespół_naukowy badań obszaru bałtycko-nordyckiego. Zespół składa się z politologów, ekonomistów, filologów i socjologów reprezentujących ośrodki krajowe (Gdańsk, Kielce,

Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Warszawa) i zagraniczne (Trondheim, Södertörn University, Växjö-Lund). Efektem aktywnej współpracy jest przygotowanie dwóch publikacji: zbiorowej pracy naukowców z Niemiec, Norwegii, Polski oraz USA pt. *Civic and Uncivic Values in Poland: Value transformation, education, and culture*, editors oraz tomu tematycznego „International Studies” pt. Northern Europe – New Political, Economic and Social Trends”. Ciągłej wymianie intelektualnej służą seminaria i konferencje tematyczne zorganizowane m.in. w Gdańsku, Kielcach, Łodzi, Warszawie i Sztokholmie (w ramach Centre for Baltic and East European Studies -CBEES na temat *Applying Pierre Bourdieu's concepts and perspective for international studies of Northern Europe and Baltic Sea Region.*). Naukowcy pozyskali również granty indywidualne w ramach Funduszy Norweskich oraz Norweskiej Rady Nauki.

Studenci mają obowiązek realizacji lektoratu z języka obcego, prowadzonego od drugiego semestru na studiach pierwszego stopnia. Studenci studiów pierwszego stopnia realizują 180 godzin języka obcego, studenci studiów drugiego stopnia 120 godzin. Studenci mogą wziąć udział w opcjonalnych zajęciach prowadzonych w języku obcym. *Studenci wydają publikacje naukowe w języku angielskim, np.: The Caste System in Contemporary Indian Democracy.*

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Program studiów na kierunku *stosunki międzynarodowe* sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Studenci mają możliwość kształcenia w językach obcych, w tym na specjalnościach. Oferta zajęć w językach obcych skierowana jest do studentów zagranicznych. Współpraca z zagranicznymi instytucjami partnerskimi w zakresie kształcenia na ocenianym kierunku sprzyja upowszechnianiu nowoczesnych treści i metod kształcenia.
2. Kadre na kierunku SM tworzą pracownicy naukowo – dydaktyczni aktywni w międzynarodowej akademickiej przestrzeni naukowej – zarówno jako autorzy recenzowanych publikacji naukowych z zakresu ocenianego kierunku, aktywni uczestnicy prestiżowych zagranicznych konferencji naukowych, realizatorzy międzynarodowych grantów i programów badawczych, a także członkowie konsorcjów naukowych, zespołów eksperckich i innych akademickich podmiotów o międzynarodowym zasięgu. Efekty ich pracy badawczej są włączane do procesu dydaktycznego na SM – jako uzupełnienia programów nauczania na przedmiotach kierunkowych, a także jako programy oferowanych studentom przedmiotów fakultatywnych.
3. Jednostka stwarza możliwości umiędzynarodowienia procesu kształcenia ale studenci w niewielkim zakresie z tych możliwości korzystają – szczególnie w programie mobilności Erasmus+. Studenci uczestniczą w konferencjach międzynarodowych i wykładach zagranicznej kadry.

Dobre praktyki

1. Wysoki poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia w zakresie wsparcia inicjatyw studenckich i działalności Kół Naukowych na polu międzynarodowej współpracy nauko - badawczej

Zalecenia

1. Pobudzanie mobilności studenckiej.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

- 7.1.

Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych mieści się w czterech budynkach o łącznej powierzchni ok. 6,2 tys.mkw. Struktura sal dydaktycznych dostępnych do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku składa się z auli na 200 osób, 26 sal dydaktycznych, w tym sal do prowadzenia wykładów, ćwiczeń i sal seminaryjnych, w których może się pomieścić od 10 do 100 osób. Do dyspozycji studentów jest jedna sala komputerowa z liczbą w 26 stanowisk, wyposażona także w projektor multimedialny. Większość sal, z wyjątkiem tych seminaryjnych, wyposażona jest w sprzęt multimedialny oraz posiada dostęp do Internetu. Tym samym oceniana Jednostka posiada infrastrukturę dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia. Na osobne podkreślenie zasługuje troska o estetykę sal dydaktycznych, zwłaszcza tych wykładowych i do prowadzenia ćwiczeń. Zawieszono w nich liczne wręcz galerie obrazów czy zdjęć, tworzących specyficzny, przyjemny „klimat”.

Studentom tworzone są dobre warunki funkcjonowania w ocenianej jednostce poza czasem zajęć dydaktycznych. Mogą korzystać z dostępu do bezprzewodowego Internetu, a w jednym z budynków mają do dyspozycji rodzaj pomieszczenia klubowego wyposażonego w projektor multimedialny. Samorząd Studentów zajął się aranżacją tego pomieszczenia. Do dyspozycji Samorządu Studentów oraz kół naukowych są odrębne pomieszczenia. Słabością infrastruktury udostępnianej studentom jest brak barku. Rekompensatą są automaty z kawą, herbatą i przekąskami. Zadbano o zorganizowanie przestrzeni wokół automatów w postaci stolików, krzeseł i innych miejsc do siedzenia. Z wyjątkiem jednego, budynki są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Studenci wypowiedzieli się pozytywnie o infrastrukturze. Władze Wydziału w porozumieniu z Samorządem Studenckim przeznaczyły pomieszczenia znajdujące się na poziomie -1 na strefę relaksu dla studentów. Przestrzeń została wyremontowana przez członków Samorządu Studenckiego we współpracy z Władzami Wydziału. Pomieszczenia wyposażono w kanapy, fotele, leżaki oraz stoliki. Budynki, w których odbywają się zajęcia, są częściowo przystosowane do osób niepełnosprawnych. W budynku przy ul. Lindleya do osób niepełnosprawnych ruchowo przystosowany jest parter oraz I piętro, do którego dojeżdża winda. Na parterze budynku pomiędzy jego skrzydłami znajdują się schody i brak jest podjazdów umożliwiających przemieszczanie się. W budynku przy ul. Składowej znajduje się podjazd dla osób niepełnosprawnych ruchowo oraz platforma umożliwiająca wjazd na pierwsze piętro. Biblioteka Uniwersytecka jest przystosowana do osób niepełnosprawnych, nie występują w niej bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

7.2.

Biblioteka Wydziału jest dobrze przygotowana do potrzeb studentów kierunku „stosunki międzynarodowe”. Pomieszczenia biblioteczne zajmują powierzchnię 512 mkw i obejmują wypożyczalnię, czytelní (10 miejsc, w tym 6 stanowisk komputerowych), magazyn księgozbioru z windą na książki, pracownię dla bibliotekarzy wraz z zapleczem socjalnym. Budynek Biblioteki jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Księgozbiór jest systematycznie uzupełniany o nowe książki i czasopisma. Wśród tych pierwszych nabywane są także podręczniki do przedmiotów nauczanych na ocenianym kierunku. Uwagę zwraca różnorodność dostępnych podręczników i literatury zalecanej w sylabusach. Liczba dostępnych woluminów książek zbliża się do 19 tys. Mając na uwadze potrzebę sprostania wymogom umiędzynaradawiania kształcenia w bibliotece w szerokim zakresie dostępna jest literatura anglojęzyczna – książki i czasopisma. Istotnym ułatwieniem w dostępie do literatury obcojęzycznej są dostępne dla studentów liczne elektroniczne serwisy czasopism, książek i baz danych. W informacji przekazanej ZO PKA wskazywane jest szerokie spektrum takich serwisów, zakresem tematycznym znacząco wykraczających poza potrzeby kształcenia na ocenianym kierunku. Kilka z tych serwisów ma jednak istotne znaczenie dla kształcenia na kierunku „stosunki międzynarodowe”. Są to m. in. Cambridge Journals, Oxford Journals, SAGE Journals, SPRINGER Journals, Taylor&Francis, Wiley Online Library, SPRINGER Books, Central and Eastern European Online Library-C.E.E.O.L. Wyróżnikiem posiadanych zasobów bibliotecznych jest zgromadzenie pokażnej literatury na temat poszczególnych regionów będących przedmiotem nauczania w ramach niektórych specjalności. Do zbiorów takich należy literatura na temat Stanów Zjednoczonych, Kanady, Ameryki Łacińskiej, Niemiec, państw Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki oraz krajów Wspólnoty Brytyjskiej w zakresie: historii, polityki, politologii, ekonomii, socjologii, filozofii, marketingu międzynarodowego, problematyki kobiet, filmu, kultury, religii. W zbiorach biblioteki ocenianej jednostki znajduje się

między innymi jedyna w Polsce (58 kolekcji na świecie) kolekcja książek *American Studies Collection* zawierająca 1221 woluminów, będących darem rządu Stanów Zjednoczonych. Oznacza to, że jednostka studentom kierunku „stosunki międzynarodowe” zapewnia możliwość korzystania z aktualizowanych zasobów bibliotecznych, w tym znacząco tych o zasięgu międzynarodowym. Zasoby te w połączeniu z infrastrukturą dydaktyczną tworzą dogodne warunki osiągania przez studentów założonych efektów kształcenia.

7.3.

Infrastruktury dydaktyczna i biblioteczna są monitorowane przez ocenianą jednostkę i pozytywnie zmieniane. Dotyczy to wyposażenia sal dydaktycznych, dostępu do internetu, sprzętu multimedialnego, estetyki sal dydaktycznych, choć w ograniczonym zakresie, ułatwień dla osób niepełnosprawnych. Wzbogacane są także zasoby biblioteczne oraz poszerzany dostęp do baz elektronicznych. Monitorowany jest stan technicznych budynków i stan bezpieczeństwa i higieny pracy.

W jednostce nie jest prowadzona ankietyzacja dotycząca infrastruktury. Studenci ocenianego kierunku swoje uwagi dotyczące infrastruktury jednostki mogą zgłaszać Władzom jednostki oraz opiekunowi roku podczas comiesięcznych spotkań.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. jednostka w odniesieniu do ocenianego kierunku posiada infrastrukturę dydaktyczną i biblioteczną na dobrym poziomie, monitorowaną, udoskonalaną, umożliwiającą osiągnięcie przez studentów założonych efektów kształcenia.
2. Budynki, w których prowadzone są zajęcia na ocenianym kierunku stwarzają możliwość realizacji programu kształcenia. Studenci z niepełnosprawnością ruchową mogą mieć problemy komunikacyjne. Studenci mogą skorzystać z bogatych zasobów księgozbiorów oraz dostępu do baz danych Biblioteki Uniwersyteckiej.
3. W jednostce nie jest prowadzona ankietyzacja dotycząca infrastruktury jednostki.
4. Mocną stroną jest stan infrastruktury dydaktycznej i stan wyposażenia biblioteki.

Dobre praktyki

1. Wyposażenie w sprzęt multimedialny i stała poprawa zaopatrzenia biblioteki z dostępem do licznych serwisów elektronicznych czasopism, książek i baz danych.

Zalecenia

1. Oddanie do dyspozycji studentów barku.
2. Wprowadzenie ewaluacji dotyczącej infrastruktury oraz systemu bibliotecznego.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągania efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Studentom ocenianego kierunku udzielane jest wsparcie dydaktyczne od pracowników. Na pierwszych zajęciach studentom przedstawiany jest sylabus, dostępny jest również w USOS ale system nie jest aktualizowany na bieżąco i brak jest w nim wszystkich sylabusów.

Funkcjonuje fundusz pomocy materialnej. Studenci mają możliwość uzyskania stypendium socjalnego, zapomogi, stypendium specjalnego oraz stypendium rektora dla najlepszych studentów. Studenci

wyrazili się pozytywnie o systemie przydzielania pomocy materialnej, ich zdaniem jest on sprawiedliwy i przejrzysty. Regulamin przyznawania pomocy materialnej dla studentów i doktorantów nie jest dostępny na stronie internetowej jednostki, mimo że na stronie internetowej Wydziału znajduje się dedykowana stypendiom zakładka.

Studenci wyrazili się pozytywnie o wsparciu otrzymywanym od Dziekana ds. studenckich. Doceniają spotkania z Władzami jednostki podczas których mogą oni wypowiedzieć się na temat prowadzonego procesu kształcenia.

Biuro Karier działa na potrzeby studentów całego Uniwersytetu Łódzkiego. Badania losów absolwentów przeprowadzane są rok po ukończeniu studiów, po trzech latach i po upływie pięciu lat. Zwrot wypełnionych ankiet jest bardzo niewielki, na poziomie ok. 1,5 proc. dla całego UŁ. Ankietę rok po ukończeniu studiów wypełniło tylko dwóch absolwentów kierunku *stosunki międzynarodowe*. Biuro Karier nie posiada informacji dotyczących wysokości zarobków absolwentów kierunku *stosunki międzynarodowe*, stopnia bezrobocia wśród absolwentów, informacji o przyjęciu ich przez rynek pracy.

Pracownik Biura Karier informuje, że pracodawcami absolwentów kierunku *stosunki międzynarodowe* WSMiP UŁ, są w przeważającej mierze znajdujące się w Łodzi urzędy (miejski, wojewódzki, marszałkowski). Zatrudnienie w biznesie znajdują studenci specjalności *international marketing*. Są to w ok. 50 proc. studenci – obcokrajowcy.

Do Biura nie zgłaszają się studenci, którzy sygnalizowaliby problemy ze znalezieniem pracy i w związku z trudnościami z tego wynikającymi, prosiliby o pomoc w poszukiwaniu pracy. Dla 450 studentów UŁ Biuro realizuje w okresie od 1 października 2017 r. do 30 września 2019 r. projekt „Staż na start”. Projekt umożliwia studentom podjęcie płatnego stażu. Celem projektu jest podniesienie kompetencji studentów UŁ, poprzez lepsze przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy zgodnie z oczekiwaniami pracodawców i gospodarki oraz zwiększenia szans studentów na zatrudnienie, a także wzmocnienia współpracy pomiędzy Biurem Karier a pracodawcami, i tym samym do lepszego dopasowania ofert dla studentów.

Biuro Karier współpracuje z pracodawcami w ramach Akademii Kompetencji. Aktywność pracodawców w programie przejawia się w zgłaszaniu propozycji szkoleń, które pomogą zdobyć studentom umiejętności twarde i miękkie, oczekiwane przez rynek. Wśród pracodawców są m.in. Fujitsu i Accenger. Celem funkcjonowania Akademii jest z jednej strony przygotowanie studentów do funkcjonowania na rynku pracy, z drugiej, w trakcie szkoleń pracodawcy wyszukują wyposażonych w kompetencje pracowników.

Biuro Karier organizuje Targi Pracy, w tym roku odbyła się XIV edycja. W obecnej sytuacji bardzo niskiego bezrobocia targi służą przede wszystkim pracodawcom, którzy coraz atrakcyjniejszymi ofertami zachęcają studentów do podjęcia pracy u nich.

Studenci mają obowiązek odbycia praktyki zawodowej na pierwszym stopniu studiów w wymiarze 120 godzin. Mają spotkania z Wydziałowymi i kierunkowymi opiekunami ds. praktyki zawodowej, gdzie są informowani o sposobie zaliczenia praktyki oraz miejscach, w których mogą ją odbywać. W celu zaliczenia praktyki zawodowej studenci mają obowiązek prowadzenia dziennika praktyk, który jest weryfikowany przez Pełnomocnika Dziekana ds. Praktyk. W czasie praktyk studenci posiadają zakładowego opiekuna praktyk, który wdraża ich w sposób funkcjonowania danej jednostki. Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk prowadzi hospitację zakładów pracy, w których studenci odbywają praktykę. Studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii o instytucji, w której odbywali praktykę. Wypełniając ankietę odpowiadają na pytania: czym kierowali się przy wyborze miejsca do odbycia praktyk, czy opiekunowie byli pomocni przy wyborze praktyk, czy program realizowanych praktyk był zgodny z profilem kierunku studiów, czy program praktyk pomógł rozwinąć wiedzę, umiejętności i kompetencje zdobyte podczas studiów oraz czy zarekomendowałiby innym studentom realizację programu praktyk w danej instytucji. Pełnomocnik wydziałowy zbiera otrzymane wyniki i w przypadku negatywnych opinii. Studenci nie mają możliwości zapoznania się programem praktyk za pomocą strony internetowej, jest on dostępny jedynie u Wydziałowego Pełnomocnika ds. praktyk zawodowych. Studenci mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań w Kołach Naukowych: KN Bliskiego Wschodu Al-Maszrik, KN Amerykanistyki i Mediów oraz KN Azji Wschodniej i Pacyfiku. Członkowie Wydziałowych KN biorą udział w lokalnych i ogólnopolskich konferencjach naukowych, organizują zagraniczne wyjazdy studyjne i warsztaty międzynarodowe. Członkowie KN współpracują z Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Łodzi. KN UŁ pozyskują granty badawcze, organizują cykliczne spotkania z ambasadorami i konsulami oraz warsztaty dotyczące polityki

zagranicznej. Studenci zrzeszeni w Kołach Naukowych mają możliwość wydawania publikacji naukowych. Członkowie Koła Naukowego Bliskiego Wschodu Al-Maszrik wydali do tej pory m.in.: Wpływ Państwa Islamskiego na obszarze Bałkanów. Wczoraj i dziś, Wyzwania w polityce indyjskiej na Bliskim Wschodzie na podstawie stosunków z Arabią Saudyjską oraz Iranem, Wczoraj i dziś, The Caste System in Contemporary Indian Democracy. Członkowie KN Azji Wschodniej i Pacyfiku brali udział w Ogólnopolskim Seminarium Naukowym po którym powstał artykuł „Urok Indochin”.

Finansowanie działań KN zapewniają Władze Dziekańskie. Członkowie Wydziałowych KN mają możliwość skorzystania z infrastruktury jednostki.

Funkcjonuje Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego, która reprezentuje studentów w gremiach dbających o jakość kształcenia, Radzie Wydziału oraz Senacie UŁ. Studenci stosunków międzynarodowych mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące procesu kształcenia WRSS, którego przedstawiciele zasiadający w wymienionych gremiach przekazują Władzom Wydziału. Samorząd Studencki przeprowadza szkolenia z praw i obowiązków studenta, plebiscyt SKŁADAKI dla nauczycieli akademickich oraz prowadząc dialog z Władzami zapewnia studentom komfortowe warunki uczenia się (z inicjatywy Samorządu Studenckiego powstała w jednostce strefa relaksu dostępna dla studentów). WRSS uzyskuje dofinansowanie swoich działań od Dziekana na zasadzie dotacji celowych. Studenci mają możliwość uczestnictwa w programach wymiany międzynarodowej Erasmus+. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że nie biorą udziału w wyjazdach ze względu na wykonywaną pracę i inne obowiązki. Kilku studentów z pierwszego roku studiów pierwszego stopnia wyraziło zainteresowanie programem Erasmus+ i zadeklarowało chęć wyjazdu. W ramach realizacji procesu kształcenia studenci studiów pierwszego stopnia mogą wyjechać na praktyki zagraniczne. Władze Wydziału promują informacje dotyczące procesu umiędzynarodowienia. Pełnomocnik Dziekana ds. studenckich programów międzynarodowych i ECTS prowadzi spotkania ze studentami dotyczące programów mobilności. Studenci informacje dotyczące programu Erasmus+ mogą uzyskać na stronie internetowej. Studenci mają możliwość uczestnictwa w zagranicznych konferencjach naukowych oraz organizować Dni kultury Japońskiej, a także Dni Arabskie, uczestnictwa w lektoratach z dwóch języków obcych. Studenci mają obowiązek zaliczenia egzaminu z języka obcego na poziomie B2/B2+. Z dokumentacji dostępnej w jednostce wynika, że studenci informacje o procesie dyplomowania mogą znaleźć na stronie internetowej w zakładce: prace i egzaminy dyplomowe.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili się pozytywnie o Biurze Obsługi Studentów. Mogą oni uzyskać w nim informacje dotyczące programu kształcenia, a w przypadku problemów niezbędną pomoc. Zdaniem studentów pracownicy administracyjni są dla nich uprzejmi i zwracają się do nich z szacunkiem.

Studenci niepełnosprawni mają możliwość otrzymania wsparcia z Biura ds. Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień Uniwersytetu Łódzkiego. Informacje dla osób niepełnosprawnych znajdują się na stronie Uniwersytetu, na internetowej stronie Wydziałowej nie ma informacji dedykowanej osobom niepełnosprawnym. BON UŁ realizuje programy i projekty pozwalające przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni po uzyskaniu pozytywnego wyniku rekrutacji powinni indywidualnie zgłosić się do BON UŁ w celu pomocy przy dostosowywaniu procesu kształcenia do poziomu niepełnosprawności.

Uczelniany Samorząd Studencki UŁ wnioskuje do Rektora o nagrody dla aktywnych studentów. Rektor UŁ przyznaje członkom Samorządu Studenckiego Medale UŁ, listy gratulacyjne oraz nagrody finansowe, ich wysokość zależy od zaangażowania w prace samorządu na rzecz studentów UŁ.

Studenci mają możliwość oceny nauczycieli akademickich w ankietach prowadzonych w Uczelnianym Systemie Obsługi Studentów. Studenci nie korzystają z tej możliwości, poziom zwrotności ankiet wynosi mniej niż 10%. Ewaluacji podlegają również praktyki zawodowe, odpowiedzialny jest za to Wydziałowy opiekun praktyk. Nie ma możliwości oceny w formie ankietyzacji innych czynników wpływających na jakość kształcenia. Studenci mają możliwość zgłoszenia uwag Władzom Wydziału i Opiekunom roku podczas comiesięcznych spotkań.

8.2.

Studenci mają możliwość uczestnictwa w pracach dedykowanych dla kierunku Kół Naukowych. Członkowie Kół Naukowych aktywnie pracują rozwijając swoją wiedzę i umiejętności z zakresu stosunków międzynarodowych. W jednostce funkcjonuje Samorząd Studencki zasiadający w Zespole

ds. jakości kształcenia, Radzie Wydziału oraz Senacie UŁ. Członkowie Samorządu Studenckiego UŁ mogą otrzymać finansowe nagrody Rektorskie za działalność na rzecz studentów UŁ. Studenci mogą otrzymać niezbędne informacje o programie kształcenia w Biurze Obsługi Studenta. Pracownicy administracyjni zwracają się do studentów w sposób uprzejmy. Studenci mają możliwość skorzystania z programów mobilności w ramach Erasmus+ oraz udziału w konferencjach i praktykach o charakterze międzynarodowym. Strona internetowa Wydziału nie jest intuicyjna i brak jest w niej załączników do poszczególnych zakładki związanych z zagadnieniami procesu kształcenia oraz pomocą materialną. Studenci niepełnosprawni mogą otrzymać wsparcie z Biura ds. Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień Uniwersytetu Łódzkiego. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat prowadzącego zajęcia nauczyciela akademickiego, jednak zwrotność ankiet jest na poziomie niższym niż 10%.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Badanie losów zawodowych absolwentów nie przynosi oczekiwanych informacji i wymaga skutecznego działania rozwijających te badania, zgodnie z ich celem.
2. Powadzone przez Biuro Karier działania adresowane do studentów UŁ, w tym studentów kierunku *stosunki międzynarodowe*, skierowanie na przygotowanie do funkcjonowania na rynku pracy należy ocenić pozytywnie. Pochwalić należy program „Staż na Start” oraz program „Akademia Kompetencji”.
3. Działają koła naukowe, ich członkowie aktywnie pracują rozwijając swoją wiedzę i umiejętności z zakresu stosunków międzynarodowych. W jednostce funkcjonuje Samorząd Studencki, którego przedstawiciele zasiadają w Zespole ds. jakości kształcenia, w Radzie Wydziału oraz w Senacie UŁ. Członkowie Samorządu Studenckiego UŁ mogą otrzymać nagrody Rektorskie za działalność na rzecz studentów UŁ.
4. Studenci mogą otrzymać niezbędne i kompetentne informacje o programie kształcenia w Biurze Obsługi Studenta.
5. Studenci mają możliwość skorzystania z programów mobilności w ramach Erasmus+ oraz udziału w konferencjach i praktykach o charakterze międzynarodowym.
6. Strona internetowa Wydziału nie dostarcza wymaganych informacji, nie jest intuicyjna.
7. Studenci niepełnosprawni mogą otrzymać wsparcie z Biura ds. Niepełnosprawnych i Profilaktyki Uzależnień Uniwersytetu Łódzkiego.
8. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat prowadzenia zajęć, jednak zwrotność ankiet jest na poziomie niższym niż 10%.

Dobre praktyki

1. Wyróżnienia dla najaktywniejszych studentów otrzymywane od Rektora.

Zalecenia

1. Aktualizacja i uzupełnienie strony internetowej Wydziału oraz wprowadzenie czytelniejszego jej układu.
2. Zwiększenie poziomu zwrotności ankiet ewaluacyjnych oraz doskonalenie badań losów zawodowych absolwentów.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Brak zaleceń	-

Sporządził na podstawie raportów cząstkowych

dr hab. Krzysztof Szewior